ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ζωή Γαβριηλίδου Μαρία Σφυρόερα Λουκία Μπεζέ

Γλώσσα
Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας

Γ΄ ΤΕΥΧΟΣ

Β΄ Δημοτικού

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Γλώσσα Β΄ Δημοτικού

Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας

ΤΡΙΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΑΡΧΙΚΗΣ ΕΚΔΟΣΗΣ

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ	**Ζωή Γαβριηλίδου**, *Επίκουρη Καθηγήτρια του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης* **Μαρία Σφυρόερα**, *Επίκουρη Καθηγήτρια του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης* **Λουκία Μπεζέ**, *Καθηγήτρια του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης*
ΚΡΙΤΕΣ-ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΣ	**Άννα Παγοροπούλου**, *Επίκουρη Καθηγήτρια του Πανεπιστημίου Αθηνών* **Νικόλαος Κουτσός**, *Σχολικός Σύμβουλος* **Ιωάννης Μπάρτζης**, *Εκπαιδευτικός*
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ	**Άντα Γανώση**, *Σκιτσογράφος - Εικονογράφος*
ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ	**Αγγελική Τσαμπάζη**
ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΣΥΓΓΡΑΦΗ	**Πέτρος Μπερερής**, *Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου* **Χρήστος Παπαρίζος**, *Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου*
ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΥΠΟΕΡΓΟΥ	**Μαρία Γ. Καράμπελα**, *Εκπαιδευτικός*
ΕΞΩΦΥΛΛΟ	**Παναγιώτης Γράββαλος**, *Εικαστικός καλλιτέχνης*
ΠΡΟΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ	**ACCESS ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ Α.Ε.**

Γ΄ Κ.Π.Σ. / Ε.Π.Ε.Α.Ε.Κ. ΙΙ / Ενέργεια 2.2.1 / Κατηγορία Πράξεων 2.2.1.α:
«Αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και συγγραφή νέων εκπαιδευτικών πακέτων»

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
Δημήτριος Γ. Βλάχος
Ομότιμος Καθηγητής του Α.Π.Θ.
Πρόεδρος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Πράξη με τίτλο: «Συγγραφή νέων βιβλίων και παραγωγή υποστηρικτικού εκπαιδευτικού υλικού με βάση το Δ.Ε.Π.Π.Σ. και τα Α.Π.Σ. για το Δημοτικό και το Νηπιαγωγείο»

Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Τύπας
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Αναπληρωτής Επιστημονικός Υπεύθυνος Έργου
Γεώργιος Οικονόμου
Σύμβουλος του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Έργο συγχρηματοδοτούμενο 75% από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο και 25% από εθνικούς πόρους

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΠΑΝΕΚΔΟΣΗΣ

Η επανέκδοση του παρόντος βιβλίου πραγματοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών & Εκδόσεων «Διόφαντος» μέσω ψηφιακής μακέτας, η οποία δημιουργήθηκε με χρηματοδότηση από το ΕΣΠΑ / ΕΠ «Εκπαίδευση & Διά Βίου Μάθηση» / Πράξη «ΣΤΗΡΙΖΩ».

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΕΣΠΑ 2007-2013
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Οι διορθώσεις πραγματοποιήθηκαν κατόπιν έγκρισης του Δ.Σ. του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ζωή Γαβριηλίδου Μαρία Σφυρόερα Λουκία Μπεζέ

ΑΝΑΔΟΧΟΣ ΣΥΓΓΡΑΦΗΣ: ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΡΑΜΜΑΤΑ Α.Ε.

Η συγγραφή και η επιστημονική επιμέλεια του βιβλίου πραγματοποιήθηκε
υπό την αιγίδα του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου

Γλώσσα Β΄ Δημοτικού

Ταξίδι στον κόσμο της γλώσσας

ΤΡΙΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ «ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ»

Η εφημερίδα της τάξης μας

Περιεχόμενα

Σελίδα

17 Εφημερίδες! Εφημερίδες! 7

18 Ένα βιβλίο που σε ταξιδεύει 17

19 Τα μάθατε τα νέα; 27

20 Ποιος είναι; Τι κάνει; 35

21 Χρήσιμες οδηγίες 43

22 Πώς γίνεται; Πώς παίζεται; 51

23 Για να γελάσουμε... 59

24 Να σου πω τι έμαθα; 67

Γλωσσάριο 75

ΣΧΟΛΕΙΟΝ Τερυμάνη-Κορίλλη

Η Εφημερίδα μας

ΤΑΞΙΣ Β2

Βγαίνει κάθε 15 μέρες | 15 Ιανουαρίου 1974 | Φύλλο 5ον

Καλή χρονιά!

Ξανα γυρίσαμε αγαπητοί μου φίλοι πάλι στό καλό κι αγαπημένο μας σχολείο. Καινούργιο κέφι και χαρά γιά τόν νέο χρόνο 1974 και χίλιες ευχές. ΧΡΟΝΙΑ ΠΟΛΛΑ. ΚΑΛΗ ΧΡΟΝΙΑ. Καλή πρόοδο.

Ο δάσκαλός σας.

Οί καλλικάτζαροι

Οί καλλικάτζαροι είναι κάτι μικρά μαύρα ανθρωπάκια μέ κακιά ψυχή. Θέλουν νά κόψουν τό δέντρο γιαυ στηρίζεται ή γή. Όταν τά παιδιά δένε τά καλάντα, οί καλλικάτζαροι φεύγουν και τό δέντρο της γής ξαναγίνεται. Στην τάξι μας μάθαμε πώς οί καλλικάτζαροι είναι παραμύθια τών παππούδων μας.

Μαυροειδόπουλος Δημήτριος

Πώς πέρασα τίς διακοπές τών χριστουγέννων.

Φίλοι μου χθές πέρασα τά χριστούγεννα στό Αίγιο. Ξεκινήσαμε τό βράδυ της Παρασκευής και κατά τίς 4 φθάσαμε επιτέλους στό Αίγιο. Τό ξενοδοχείο ΕΛΙΚΙ πού είχαμε κλείσει ήταν πολύ όμορφα τί ωραίο πού ήταν τό δωμάτιο πράσινο χορτάρι! Τά βράδια, έλαμπαν στόν ουρανό τά άστρα σάν νά είχαν γίνει από ασήμι. Τό βουνό «Χελμός» ήταν κατάσπρο από τά χιόνια. Περάσαμε θαυμάσια τά φετεινά μας χριστούγεννα.

Λάζαρος Χιδηρόπουλος

Οί φίλοι μας ζωγραφίζουν

ανθοδοχείο — Φραγκίσκα Χαλουάρη

σερβίτσια γιά καφέ — Κατερίνα Μπαρφούτη

βιβλιοθήκη — Μάνου Μαρία

τό ανθοδοχείο στό τραπέζι — Γεωμήνη Κανελλοπούλου

Σύνθημά μας

Προσέχω νά μήν κάνω ανάπτα λάθη στήν ορθογραφία και σέ όλα μου τά τετράδια

Εφημερίδα Β΄ τάξης ιδιωτικού σχολείου. Τυπωνόταν μέ πολύγραφο οινοπνεύματος σέ 50 αντίτυπα.

Ο βυθός της γνώσης

Μια έκδοση της Ε΄3

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΛΙΒΑΔΙΩΝ
ΜΑΪΟΣ 2002

ΕΤΟΣ Α΄ • ΤΕΥΧΟΣ 5 • ΤΙΜΗ 1 €

Δημοτικό Σχολείο Ριζού

Μαθητικός Λόγος

Μηνιαία μαθητική εφημερίδα των μαθητών των Ε΄ και ΣΤ΄ τάξεων

Μάρτιος 2004
Αρ. Φύλλου 67
Έτος 8ο

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Μάρτιος – Στο καλό γεροχειμώνα
Το καλωσόρισμα της άνοιξης
Μια θεατρική παράσταση – «Ο Δον Κιχώτης»
Διονύσιος Σολωμός
Ήρωες του '21
Άγνωστες ιστορίες του '21 (Θ. Κολοκοτρώνης) – Η αφή της ολυμπιακής φλόγας
Πάσχα των Ελλήνων (Πασχαλινά έθιμα από διάφορες περιοχές της Ελλάδας)
Πλανήτης Κρόνος
Γιατί το λέμε;
Διασκεδάστε μαθαίνοντας

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ

Η Κυρά Σαρακοστή

Έθιμο που συναντάται σε όλη την Ελλάδα. Η γιαγιά ζωγράφιζε σε χαρτί την Κυρά Σαρακοστή που είχε τα βλέφαρά της χαμηλωμένα, το στόμα της υπομονετικά κλειστό και τα χέρια της άνετα σταυρωμένα σε στάση προσευχής. Τα πόδια της ήταν επτά που αντιστοιχούσαν σε κάθε μια από τις επτά εβδομάδες της Μεγάλης Τεσσαρακοστής.

Η γιαγιά κρεμούσε αυτή την ζωγραφιά της κάτω από το εικονοστάσι της. Κάθε Σαββάτο ένα, ένα τα εγγόνια διαδοχικά έκοβαν από ένα πόδι ως ότου έμενε το τελευταίο πόδι της Μεγάλης Εβδομάδας. Εκείνο, αφού το τύλιγε σε μικρό μπαλάκι, το έβαζε μέσα στο Ψωμί της Ανάστασης και, όταν ο πατέρας έκοβε και μοίραζε τις φέτες σε όλα τα παρευρισκόμενα μέλη του Πασχαλινού τραπεζιού, ο πιο χαρούμενος ήταν εκείνος που έβρισκε στη φέτα του ψωμιού του το τελευταίο πόδι της Κυράς Σαρακοστής.

Το έθιμο της Κυράς Σαρακοστής μερικοί το έχουν κρατήσει μέχρι σήμερα και το χαίρονται πολύ καθώς εναρμονίζεται με την ατμόσφαιρα των ημερών.

Στην ενότητα αυτή θα μάθεις:

- ✓ Τι μπορείς να διαβάζεις σε μια εφημερίδα.
- ✓ Να βρίσκεις πληροφορίες σε μια εφημερίδα.
- ✓ Να παρουσιάζεις ένα βιβλίο.
- ✓ Να φτιάχνεις επιρρήματα σε **-α** από επίθετα.
- ✓ Να κλίνεις τα ουδέτερα ουσιαστικά σε **-ο** και σε **-ι**.
- ✓ Να ξεχωρίζεις το **-ω** του ρήματος από το **-ο** του ουδέτερου ουσιαστικού.

Παρατήρησε τα έντυπα στη διπλανή σελίδα.

- Τι έντυπα είναι αυτά;
- Σε τι μοιάζουν και σε τι διαφέρουν μεταξύ τους;
- Έχεις διαβάσει ποτέ κάτι σε εφημερίδα; Τι έχεις διαβάσει;

- Ποιος έχει εκδώσει καθεμιά από αυτές τις εφημερίδες;
- Πότε εκδόθηκε η κάθε εφημερίδα;
- Χρωμάτισε την τιμή της εφημερίδας «Ο βυθός της γνώσης».

1 Παρατήρησε ξανά τις εφημερίδες.

Αντίγραψε στο τετράδιό σου τους τίτλους των μαθητικών εφημερίδων και μάθε να τους γράφεις σωστά.

Φέρτε στην τάξη διάφορες εφημερίδες. Χωρίστε τες σε κατηγορίες: **μικρές, μεγάλες, ασπρόμαυρες, έγχρωμες, τοπικές, σχολικές...**
Κάθε πότε κυκλοφορεί η κάθε εφημερίδα; Χωρίστε τες σε **πρωινές, απογευματινές, καθημερινές, κυριακάτικες.**
Αν θέλετε, κόψτε τίτλους, γράμματα, εικόνες και κολλήστε τα σε ένα μεγάλο χαρτί, για να φτιάξετε το **πρωτοσέλιδο** μιας δικής σας εφημερίδας.

Συζητήστε τι σημαίνουν οι λέξεις με τα έντονα γράμματα, γράψτε ομαδικά έναν ορισμό για την κάθε λέξη και αντιγράψτε τους ορισμούς στο τετράδιό σας. Για παράδειγμα: «Ασπρόμαυρη είναι η εφημερίδα στην οποία τόσο τα γράμματα όσο και οι φωτογραφίες τυπώνονται με μαύρο μελάνι πάνω σε άσπρο χαρτί».

Ξέρεις τι σημαίνει η λέξη **πρωτοσέλιδο**; Θέλεις να την προσθέσεις στο λεξικό σου;

2 Φτιάχνουμε εφημερίδα;

– Τι διαβάζεις, Λουκά, με τόση προσοχή;

– Τη μαθητική εφημερίδα «Το διάλειμμα», που εκδίδει η πέμπτη τάξη του σχολείου μας.

– Τι ωραίο που θα ήταν, αν έφτιαχνε και η δική μας τάξη μια εφημερίδα!

– Και γιατί να μην το κάνουμε;

– Τι θα γράφουμε σε αυτή;

– Μπορούμε να γράφουμε τα νέα της τάξης και **άρθρα** για ζώα και φυτά, να έχουμε **συνεντεύξεις** ή να παρουσιάζουμε ενδιαφέροντα βιβλία.

– Να παρουσιάζουμε και διάφορα μέρη της Ελλάδας, για να τα γνωρίσουμε καλύτερα.

– Να έχουμε και πληροφορίες που μας ενδιαφέρουν: τι ώρα περνά το λεωφορείο, ποιες ώρες είναι ανοιχτή η βιβλιοθήκη... Μην ξεχάσουμε και τις μικρές αγγελίες.

– Μπορεί να υπάρχουν και παιχνίδια, σπαζοκεφαλιές και αινίγματα.

– Πώς λέτε να ονομάσουμε την εφημερίδα μας;

– Τι θα λέγατε να την ονομάσουμε «Τα ανήσυχα μολύβια»;

Ξέρεις τι σημαίνουν οι λέξεις με τα **έντονα γράμματα;** Ψάξε να τις βρεις στο λεξικό ή ρώτησε στην τάξη.
Θέλεις να τις προσθέσεις στο δικό σου λεξικό;
Πόσες σημασίες έχει η λέξη **άρθρο**;

- Τι διαβάζει ο Λουκάς;
- Τι προτείνουν οι τέσσερις φίλοι να περιλαμβάνει η εφημερίδα της τάξης τους;
- Πώς ονόμασαν την εφημερίδα τους;
- Στο σχολείο σας κυκλοφορεί κάποια εφημερίδα; Ποιος είναι ο τίτλος της;

Μάθε να γράφεις σωστά τις τρεις πρώτες σειρές του διαλόγου.

Πήγαινε στο Τετράδιο Εργασιών στη σελίδα 33 και κάνε την άσκηση 1.

Θέλετε να εκδώσετε και εσείς μια εφημερίδα στην τάξη σας; Αν ναι, διαλέξτε τον τίτλο της. Καθώς θα προχωρούμε στις ενότητες, θα βρίσκετε διάφορες ιδέες για το τι θα μπορούσατε να βάλετε μέσα σε αυτή την εφημερίδα.

Ξεφυλλίστε τις εφημερίδες που συγκεντρώσατε. Βρείτε κάτι που σας ενδιαφέρει και διαβάστε το όλοι μαζί στην τάξη.

3 Η Γαλήνη είχε την ιδέα να βάλουν και ποιήματα στην εφημερίδα τους. Μάλιστα πρότεινε ένα στους φίλους της. Διάβασέ το.

Τα παιδιά στην πόλη

Τι ζωή παιδιά είν' αυτή
μες στις πολιτείες
τις ψηλές τις άχαρες
πολυκατοικίες;

Σαν σαρδέλες στο κουτί
όλοι στριμωγμένοι
ζούμε, μπαινοβγαίνουμε
άγνωστοι και ξένοι.

Μήτε κήπο μήτε αυλή
μήτε πρασινάδα
όνειρο άπιαστο η απλωσιά
κι η χρυσή λιακάδα.

Τι ζωή φριχτή είν' αυτή
στη μεγάλη πόλη
μες στη σκόνη, στον καπνό
και δουλειά και σκόλη!

Χάρης Σακελλαρίου

Εικόνα: Χρήστος Η. Παπαδημητρίου

- Σου αρέσει το μέρος όπου ζεις;
- Τι θα ήθελες να αλλάξει, για να γίνει καλύτερο;

4 Τα παιδιά της τάξης αποφάσισαν να παρουσιάζουν ένα βιβλίο σε κάθε τεύχος της εφημερίδας τους. Διάβασε το κείμενο που διάλεξαν να βάλουν στο πρώτο τεύχος.

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

Τα ψηλά βουνά

Εκδ. Εστία, Αθήνα

Τα είκοσι πέντε παιδιά της πέμπτης τάξης ενός σχολείου αποφασίζουν να πάνε μόνα τους διακοπές ψηλά στο **βουνό**. Εκεί οργανώνουν μια καταπληκτική κατασκήνωση και περνούν υπέροχα. Για λίγες μέρες ζουν μακριά από τη φροντίδα των μεγάλων. Μέσα από ωραίες περιπέτειες μαθαίνουν να δουλεύουν και να συνεργάζονται, στηρίζοντας ο ένας τον άλλο. Από τον κόσμο του **βουνού**, από τη φύση και τους ανθρώπους του, αποκτούν εμπειρίες και γνώσεις και μαθαίνουν μύθους και ιστορίες. Τελικά όλοι μαζί συμβάλλουν στη σωστή λειτουργία της ομάδας και περνούν ένα αξέχαστο καλοκαίρι.

- Ποιο βιβλίο παρουσιάζουν τα παιδιά της τάξης στην εφημερίδα τους;
- Πού εκδόθηκε;
- Ποιος είναι ο συγγραφέας του βιβλίου;
- Μπορείς να πεις τι συμβαίνει στο βιβλίο αυτό;

Ξέρεις πώς λέγεται η παρουσίαση ενός βιβλίου;

Αντίγραψε στο τετράδιό σου και μάθε να γράφεις σωστά την τελευταία πρόταση της βιβλιοπαρουσίασης.

Χωριστείτε σε ομάδες. Η κάθε ομάδα ας διαλέξει ένα βιβλίο από τη βιβλιοθήκη του σχολείου με τη βοήθεια του δασκάλου ή της δασκάλας. Έπειτα, αφού διαβάσει το βιβλίο, ας γράψει μια βιβλιοπαρουσίαση.
Διαβάστε τις βιβλιοπαρουσιάσεις σας.
Μπορείτε επίσης να τις βάλετε στην εφημερίδα της τάξης σας.

5 Παρακάτω θα βρεις μια εικόνα από το πρώτο τεύχος της εφημερίδας των παιδιών. Γράψε δίπλα μια λεζάντα. Έπειτα σκέψου ποιο μπορεί να ήταν το θέμα του άρθρου στο οποίο βρισκόταν η εικόνα και γράψε ένα σχετικό σύντομο κείμενο **στο τετράδιό σου**.

.....

.....

Κόψε μια φωτογραφία που σου έκανε εντύπωση
από μια εφημερίδα ή ένα περιοδικό.
Δείξε τη στους συμμαθητές σου και ζήτα τους να μαντέψουν
ποιο ήταν το θέμα του άρθρου από όπου την έκοψες.

Στο Τετράδιο Εργασιών, στις σελίδες 33 και 34 και στις ασκήσεις 2 και 3 θα βρεις μια φωτογραφία και πολλά εξώφυλλα βιβλίων.

6 Η Χαρά επέλεξε ένα ποίημα του Γιώργου Σεφέρη, για να το βάλουν στην εφημερίδα της τάξης. Το ποίημα άρεσε πολύ σε όλα τα **παιδιά**.

Λίγο ακόμα

Λίγο ακόμα
θα ιδούμε τις αμυγδαλιές ν' ανθίζουν,
τα **μάρμαρα** να λάμπουν στον ήλιο
τη θάλασσα να κυματίζει.
Λίγο ακόμα,
να σηκωθούμε λίγο ψηλότερα.

Γιώργος Σεφέρης

Μάθε να απαγγέλλεις και να γράφεις σωστά το ποίημα.

Μοιάζουν σε κάτι οι λέξεις με τα **πράσινα** γράμματα που υπάρχουν παραπάνω; Πρόσεξε το άρθρο τους. Μετά συμπλήρωσε τον ακόλουθο πίνακα.

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ					
Ονομαστική	το	βουν**ό**	μάρμαρ**ο**	παιδ**ί**	χέρ**ι**
Γενική	του	.....	.....	.....	χερ**ιού**
Αιτιατική	το	.....	μάρμαρ**ο**	παιδ**ί**	.....
Κλητική	–	.....	.....	παιδ**ί**	.....
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ					
Ονομαστική	τα	.....	μάρμαρ**α**	.....	.....
Γενική	των	.....	μαρμάρ**ων**	παιδ**ιών**	.....
Αιτιατική	τα	βουν**ά**	.....	.....	χέρ**ια**
Κλητική	–	.....	.....	.....	.....

Τώρα πήγαινε στο Τετράδιο Εργασιών στις σελίδες 35 και 36 και κάνε τις ασκήσεις 4, 5 και 6.

7

Θα σου μάθω τώρα
πώς να μετατρέπεις τα επίθετα σε λέξεις
που δείχνουν τον τρόπο με τον οποίο γίνεται κάτι,
που δείχνουν δηλαδή **πώς** γίνεται κάτι.
Τις λέξεις αυτές τις λέμε **τροπικά επιρρήματα**.
Βγάζεις την κατάληξη του επιθέτου και προσθέτεις
ένα **-α**. Για παράδειγμα,
το επίθετο **ωραίος** γίνεται το επίρρημα **ωραία**,
το επίθετο **καλός** γίνεται το επίρρημα **καλά**.
Μπορείς να κάνεις το ίδιο
με τα παρακάτω επίθετα;

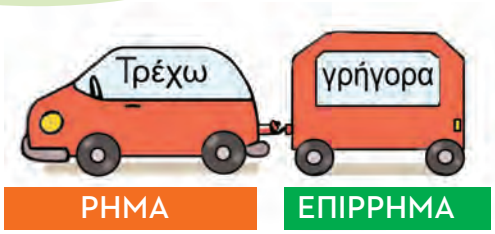

Τα επιρρήματα συνοδεύουν τα ρήματα.

Μάθε να γράφεις σωστά τα τροπικά επιρρήματα που έφτιαξες.

Επίθετο
δυνατός
ευχάριστος
γρήγορος
σύντομος
αργός
απαλός
πρόχειρος
όμορφος

Ρήμα + επίρρημα
Φωνάζω .....
Περνώ .....
Τρέχω γρήγορα.
Εξηγώ .....
Διαβάζω .....
Χαϊδεύω .....
Τρώω .....
Νιώθω .....

Πήγαινε στο Τετράδιο Εργασιών στις σελίδες 36 και 37 και κάνε τις ασκήσεις 7, 8 και 9.

ΑΘΗΝΑ

ΑΝΕΞΕΡΕΥΝΗΤΟ
ΠΗΛΙΟ

ΜΗΛΙΕΣ
Παγασητικός Κόλπος
ΧΑΡΤΗΣ ΠΗΛΙΟΥ

Ένα βιβλίο που σε ταξιδεύει

Στην ενότητα αυτή θα μάθεις:

- ✓ Να βρίσκεις πληροφορίες σε χάρτες και σε τουριστικούς οδηγούς.
- ✓ Να φτιάχνεις κείμενα για τουριστικούς οδηγούς.
- ✓ Να ξεχωρίζεις τα θηλυκά ουσιαστικά σε **-η** από τα ουδέτερα ουσιαστικά σε **-ι**.
- ✓ Να βρίσκεις το νόημα άγνωστων λέξεων με τη βοήθεια άλλων λέξεων του κειμένου.
- ✓ Να κλίνεις τα ουδέτερα ουσιαστικά σε **-μα**.

Οι **Μηλιές** είναι ένα ορεινό χωριό του Πηλίου το οποίο βρίσκεται κοντά στον Βόλο. Στις Μηλιές μπορεί κανείς να δει τον παλιό σταθμό του τρένου, να επισκεφτεί το λαογραφικό μουσείο και τη δημόσια βιβλιοθήκη με τα πολλά σπάνια βιβλία, και να θαυμάσει την παλιά εκκλησία των Ταξιαρχών. Οι Μηλιές ήταν το πρώτο χωριό του Πηλίου που πήρε μέρος στην Επανάσταση του 1821. Η περιοχή προσφέρεται για ωραιότατους περιπάτους στα λιθόστρωτα καλντερίμια, που οδηγούν στα γειτονικά χωριά ή στη θάλασσα.

Το δημαρχείο στις Μηλιές, στο οποίο στεγάζεται και το λαογραφικό μουσείο.

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Λαογραφικό μουσείο	24230 56333
Αγροτικό ιατρείο	24230 56555
Φαρμακείο	24230 56444
Σταθμός ταξί	24230 56666

- Τι είναι καθένα από τα έντυπα που βλέπεις σε αυτές τις δύο σελίδες; Τι πληροφορίες μάς δίνει;
- Έχεις δει άλλη φορά τέτοια έντυπα; Πού; Σε τι χρησιμεύουν;
- Ποιο από τα έντυπα θα σου χρειαστεί, για να βρεις πώς θα πας στην Ακρόπολη;
- Πώς λέγεται το βιβλίο που δίνει πληροφορίες για τις Μηλιές;

Γράφουμε για την Ελλάδα

1 Η Χαρά, ο Λουκάς, η Γαλήνη και ο Αρμπέν, πηγαίνοντας στο σχολείο, συζητούν για τα κείμενα που θα βάλουν στην εφημερίδα τους.

– Να βάλουμε και πληροφορίες για διάφορα μέρη της Ελλάδας.

– Πώς θα το κάνουμε αυτό; Πρέπει πρώτα να ταξιδέψουμε σε αυτά τα μέρη.

– Έχω μια ιδέα! Κάποιοι από εμάς θα πάνε εκδρομή τώρα που είναι αργία...

– Σωστά! Εγώ μεθαύριο θα πάω με τους γονείς μου στα Καλάβρυτα. Θα παρακολουθήσω τις εκδηλώσεις για την 25η Μαρτίου. Θα σας γράψω τις εντυπώσεις μου!

– Να πάρεις και τη φωτογραφική σου μηχανή. Να βάλουμε και φωτογραφίες στην εφημερίδα!

– Εγώ δε θα πάω πουθενά. Έχω όμως πολλά βιβλία και τουριστικούς οδηγούς. Να γράψω κάτι για ένα μέρος της Ελλάδας που θα διαλέξω; Θα ετοιμάσω έναν μικρό οδηγό.

– Να δούμε τι μπορεί να γράψει καθένας από εμάς. Να το συζητήσουμε στην τάξη μετά τις τελευταίες πρόβες για τη γιορτή της 25ης Μαρτίου. Μάθατε απέξω τα ποιήματά σας;

- Τι αποφάσισαν να βάλουν οι τέσσερις φίλοι στην εφημερίδα τους;
- Τι θα γράψει η Χαρά στην εφημερίδα της τάξης;
- Τι γιορτάζουμε στις 25 Μαρτίου;
- Ποιους ήρωες της Επανάστασης του 1821 ξέρεις;

(Εθνικό Ιστορικό Μουσείο, Αθήνα)

2 Διάβασε παρακάτω δύο από τα ποιήματα που έπρεπε να μάθουν απέξω τα παιδιά για τη γιορτή της 25ης Μαρτίου.

Πατρίδα

Μια άσπρη βαρκούλα μέσα στο **κύμα**
ένα καβούρι κι ο αχινός
κι όπου κι αν πας ο ήλιος σε βρίσκει
και για καπέλο σου ο ουρανός.

Βουνά κι **αγάλματα**, βράχια και πέτρες
στο φως πλαγιάζουν όλα γυμνά
κι η Παναγιά με το τσεμπέρι
στο ερημοκλήσι της ξαγρυπνά.

Μες στην υδρόγειο είσαι μικρούλα
το πιο γαλάζιο **χρώμα** φοράς
τόσο μεγάλη όταν σε βλέπω
μα στην καρδιά μου όλη χωράς.

Γιώργος Μαρίνος

«25 Μάρτη», Σπύρος Κουρσάρης

Ελλάδα

Σκίνα, πεύκα και θυμάρια
χώμα, μάρμαρα, λιθάρια,
όλα φως πλημμυρισμένα
και στον ήλιο σκορπισμένα.

Μες στης θάλασσας τ' αγέρι,
κάθε βάρκα περιστέρι
και ψηλά στα βουναλάκια
ταπεινά ερημοκλησάκια.

Η γλυκιά μας η πατρίδα
λάμπει σαν την ηλιαχτίδα,
έχει αμπέλια, ελαιώνες,
μαρμαρένιους Παρθενώνες,
μικρά μαύρα χελιδόνια
κι έναν Όλυμπο όλο χιόνια.

Μαρία Γουμενοπούλου

Μοιάζουν τα δύο ποιήματα; Σε τι;

Αντίγραψε στο τετράδιό σου τους τέσσερις πρώτους στίχους από το ποίημα του Γιώργου Μαρίνου. Αν θέλεις, κάνε και μια σχετική ζωγραφιά. Έπειτα μάθε να τους γράφεις σωστά.

3

Παρατήρησε τις λέξεις με τα **μπλε** γράμματα του ποιήματος «Πατρίδα». Είναι ουδέτερα ουσιαστικά. Δεν τελειώνουν όμως ούτε σε **-ο** ούτε σε **-ι**. Τελειώνουν σε **-μα**.

Τώρα συμπλήρωσε τον παρακάτω πίνακα και πρόσεξε πότε οι λέξεις αυτές παίρνουν μία συλλαβή παραπάνω.
Έπειτα υπογράμμισε όλα τα ουδέτερα ουσιαστικά στο ποίημα «Ελλάδα».

ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
Ονομαστική	το	κύμα	χρώμα
Γενική	του	κύματος	.....
Αιτιατική	το	.....	χρώμα
Κλητική	–	κύμα	.....
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ			
Ονομαστική	τα	κύματα	χρώματα
Γενική	των	.....	.....
Αιτιατική	τα	κύματα	χρώματα
Κλητική	–	.....	.....

Αν θέλεις να βρεις και άλλα ουδέτερα ουσιαστικά που τελειώνουν σε -μα, πήγαινε στη σελίδα 39 του Τετραδίου Εργασιών και κάνε την άσκηση 1.

4 Διάβασε το παρακάτω κείμενο.
Μιλά για ένα μικρό παιδί, τον Ασημάκη, που αποφάσισε να ακολουθήσει τον Κολοκοτρώνη και να πολεμήσει μαζί του.

Το μήνυμα του Κολοκοτρώνη

Κείνη την ώρα ξέφυγε από το πλάι της μάνας του κι ο μικρός Ασημάκης. Κανείς δεν το πήρε είδηση πως ακολουθούσε, **στερνός**, τον Κολοκοτρώνη... Όταν ο Γέρος έδωσε προσταγή να ταμπουρωθούνε στους Μύλους κι έκανε επιθεώρηση στον στρατό του, είδε μπροστά του, σε μια στιγμή, και τον Ασημάκη.
– Τι θέλει αυτό το βυζασταρούδι στ' ασκέρι μου; είπε. Ποιος το 'φερε εδώ, παιδί πράμα;
– Μονάχος μου ήρθα, είπε ο Ασημάκης με θάρρος.
– Να κάμεις τι; Δεν το ξέρεις πως πάμε για πόλεμο;
– Τ' άκουσα που το 'πες. Γι' αυτό ήρθα. Δεν ήθελα να 'μαι **κιοτής**. Δε μας κάλεσες όλους;
– Εγώ, ορέ, κάλεσα τους άντρες, είπε γελώντας ο Κολοκοτρώνης, όχι τα μωρά.
– Είπες πως τα ρυάκια γεμίζουν τον ποταμό κατεβαίνοντας απ' τα βουνοπλάγια. Ένα ρυάκι δεν παίρνει στον δρόμο του ό,τι βρει;
– Μωρέ, ετούτος έχει μυαλό, είπε με το κέφι του το αιώνιο ο Γέρος. Και δε μου λες τ' όνομά σου;
– Ασημάκη με λεν.
Ο Κολοκοτρώνης πήγε να ξεμακρύνει, μα τ' αγόρι τον έπιασε απ' το γιλέκο.
– Καπετάνιο!
– Τι είναι ορέ Ασημάκη;
– Δε θα μου δώκεις εμένα ντουφέκι;
– Ντουφέκι, ορέ Ασημάκη, δεν έχω στο μπόι σου, μα δε γίνεται ο πόλεμος μόνο με ντουφέκια. Έλα μαζί μου κι έχω δουλειά να σου δώσω.

Σοφία Μαυροειδή-Παπαδάκη, «Το μήνυμα του Κολοκοτρώνη»

- Γιατί ακολούθησε ο Ασημάκης τον Κολοκοτρώνη;
- Τι ζήτησε ο Ασημάκης από τον Κολοκοτρώνη;
- Γιατί ο Κολοκοτρώνης δεν έδωσε ντουφέκι στον Ασημάκη;

Από το προηγούμενο κείμενο αντίγραψε στο τετράδιό σου τι απάντησε ο Κολοκοτρώνης στον Ασημάκη, όταν ο μικρός τού ζήτησε ντουφέκι, και μάθε να το γράφεις σωστά.

5 Στο κείμενο που μόλις διάβασες υπάρχουν δύο λέξεις με **μπλε** γράμματα. Διάβασε τις προτάσεις που περιέχουν αυτές τις λέξεις. Ένωσε την κάθε λέξη με αυτό που νομίζεις ότι σημαίνει.

στερνός	δειλός
κιοτής	τελευταίος

Για να βρεις και άλλες συνώνυμες λέξεις, πήγαινε στο Τετράδιο Εργασιών στη σελίδα 40 και κάνε την άσκηση 2. Συνέχισε με την άσκηση 3.

6 Μετά τη γιορτή του σχολείου για την 25η Μαρτίου, η Χαρά ξεκίνησε με τους γονείς της για τα Καλάβρυτα. Στον δρόμο κοιτούσε τον χάρτη. Κοίταξέ τον μαζί της και βοήθησέ τη να βρει:

- Πού είναι τα Καλάβρυτα;
- Ποιο δρόμο πρέπει να ακολουθήσουν, για να πάνε με το αυτοκίνητο από την Ακράτα στα Καλάβρυτα;
- Από πού ξεκινά το τρενάκι που πηγαίνει στα Καλάβρυτα;
- Ποιο βουνό είναι στον χάρτη;

Το τρενάκι αυτό το λένε και «οδοντωτό», επειδή οι σιδηροδρομικές γραμμές του έχουν «δόντια», για να μπορεί να σκαρφαλώνει στο βουνό.

Στον χάρτη αυτό υπάρχουν διάφορα σύμβολα. Αν καταλάβεις τι σημαίνουν, θα μάθεις τι μπορώ να δω και να κάνω αυτές τις μέρες στα Καλάβρυτα.

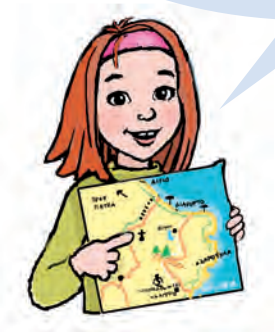

Για να σε βοηθήσω, σου δίνω μερικά στοιχεία: αρχαιολογικός χώρος, μοναστήρι, σκι.

Στα Καλάβρυτα η Χαρά μπορεί:

1. .....

2. .....

3. .....

Φέρτε στην τάξη χάρτες για διάφορα μέρη της Ελλάδας. Χωριστείτε σε ομάδες. Η κάθε ομάδα πρέπει να πάρει έναν χάρτη, να βρει όλα τα σύμβολα και να προσπαθήσει να καταλάβει τι σημαίνουν. Ζωγραφίστε τα σε ένα χαρτί του μέτρου και συγκρίνετέ τα με τα σύμβολα των υπόλοιπων ομάδων. Μοιάζουν τα σύμβολα που έχουν οι χάρτες; Γιατί;

7 Διάβασε τώρα μαζί με τη Χαρά μια σελίδα από τον τουριστικό οδηγό για τα Καλάβρυτα.

Καλάβρυτα

Τι θα δείτε: Ανηφορίζοντας προς τα Καλάβρυτα, συναντάτε το μοναστήρι του Μεγάλου Σπηλαίου, που είναι χτισμένο μέσα στον βράχο σε μια μαγευτική τοποθεσία. Φτάνοντας στην ορεινή κωμόπολη, θα δείτε τον τόπο θυσίας των Καλαβρυτινών με το μνημείο της εκτέλεσης. Μπορείτε επίσης να επισκεφτείτε το ιστορικό μοναστήρι της Αγίας Λαύρας, όπου ανάμεσα σε άλλα κειμήλια θα δείτε και το λάβαρο της Επανάστασης του 1821. Αν πάτε στο Πλανητέρο, θα δείτε τις πηγές του Αροάνιου ποταμού και τα πανέμορφα πλατάνια. Εκεί κοντά είναι και το ονομαστό Σπήλαιο των Λιμνών, με ωραίες λιμνούλες, σταλαγμίτες και σταλακτίτες. Αν σας αρέσει το σκι, επισκεφτείτε οπωσδήποτε το χιονοδρομικό κέντρο στον Χελμό. Για να φτάσετε στα Καλάβρυτα, μπορείτε να ακολουθήσετε την άσφαλτο και να θαυμάσετε το πανέμορφο τοπίο ή να πάρετε τον οδοντωτό σιδηρόδρομο, που ξεκινά από το χωριό Διακοφτό.

Αντίγραψε στο τετράδιό σου και μάθε να γράφεις σωστά τα παρακάτω:
μοναστήρι, χιονοδρομικό κέντρο, άσφαλτος, οδοντωτός σιδηρόδρομος.

Τοπικές εκδηλώσεις

- ✓ **21 Μαρτίου:** Εορταστικές εκδηλώσεις για την επέτειο της απελευθέρωσης της πόλης από τους Τούρκους.
- ✓ **25 Μαρτίου:** Αναπαράσταση της ορκωμοσίας των αγωνιστών του 1821 στο ιστορικό μοναστήρι της Αγίας Λαύρας.
- ✓ **3 Δεκεμβρίου:** Μνημόσυνο των Καλαβρυτινών που εκτελέστηκαν το 1943.
- ✓ Κατάβαση του φαραγγιού του Βουραϊκού τον Μάιο (ομαδική πεζοπορία).
- ✓ Εκδηλώσεις από το Πνευματικό και Πολιτιστικό Κέντρο Καλαβρύτων κατά τους καλοκαιρινούς μήνες.

Χρήσιμα τηλέφωνα

Αστυνομία	26920 83333
Ο.Σ.Ε.	26920 82245
Δήμος	26920 82390
Χιονοδρομικό κέντρο	26920 82174
Νοσοκομείο	26920 82366

- Ποια μέρη μάς προτείνει να επισκεφτούμε ο τουριστικός οδηγός; Βρες τα και σημείωσέ τα στον χάρτη της σελίδας 23.
- Τι άλλες πληροφορίες μάς δίνει ο τουριστικός οδηγός;
- Μοιάζει το κείμενο της σελίδας 17 για τις Μηλιές με το κείμενο της σελίδας 24 για τα Καλάβρυτα; Σε τι μοιάζουν;

Σε έναν τουριστικό οδηγό βρίσκουμε συνήθως τις παρακάτω πληροφορίες για ένα μέρος:

Πώς θα φτάσουμε σε αυτό το μέρος.	Πού μπορούμε να μείνουμε.
Τι μπορούμε να δούμε, ποια είναι τα αξιοθέατα της περιοχής.	Την ιστορία αυτού του τόπου.
Φωτογραφίες από την περιοχή.	Τα έθιμα των κατοίκων της περιοχής.
Ποιοι σπουδαίοι άνθρωποι έζησαν στην περιοχή.	Ποια προϊόντα παράγουν και τι μπορούμε να αγοράσουμε.
Κάποια χρήσιμα τηλέφωνα.	Τις εκδηλώσεις που διοργανώνονται στην περιοχή.

Αν θέλεις να βοηθήσεις τον Λουκά να γράψει ένα κείμενο για την εφημερίδα της τάξης, πήγαινε στη σελίδα 41 του Τετραδίου Εργασιών και κάνε την άσκηση 4.
Έπειτα κάνε τις ασκήσεις 5 και 6 στις σελίδες 42, 43 και 44.

8 Ο Λουκάς βρήκε μέσα σε έναν τουριστικό οδηγό αυτή τη σελίδα. Μπορείς να τον βοηθήσεις να καταλάβει τι είναι; Δες τη μαζί του και απάντησε στις παρακάτω ερωτήσεις.

ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ - ΜΕΛΙΣΣΟΚΟΜΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΚΕΦΑΛΟΝΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΑΡΑΓΩΓΩΝ

ΓΛΥΚΑ ΤΟΥ ΚΟΥΤΑΛΙΟΥ
ΜΕΛΙ ΘΥΜΑΡΙΣΙΟ
ΤΡΑΧΑΝΑΣ ΓΛΥΚΟΣ
ΑΓΝΟ ΛΑΔΙ
ΚΑΙ ΠΟΛΛΑ ΑΛΛΑ
ΤΟΠΙΚΑ ΠΡΟΪΟΝΤΑ

Τα προϊόντα μας θα τα βρείτε σε όλα τα μαγαζιά της Κεφαλονιάς.

- Τι νομίζεις ότι είναι αυτή η σελίδα;
- Από πού το κατάλαβες;
- Ποιος νομίζεις ότι την έχει φτιάξει;
- Τι θέλει να πουλήσει;
- Πού μπορούμε να βρούμε όλα αυτά τα προϊόντα;

Φέρτε στην τάξη διαφημίσεις από περιοδικά ή εφημερίδες και διαβάστε τες όλοι μαζί. Έπειτα χωριστείτε σε ομάδες, διαλέξτε κάτι που θα θέλατε να διαφημίσετε και φτιάξτε μια διαφήμιση. Αν θέλετε, μπορείτε να βάλετε τις διαφημίσεις σας στην εφημερίδα της τάξης σας.

Τα μάθατε τα νέα;

ΕΝΟΤΗΤΑ 19

Στην ενότητα αυτή θα μάθεις:

- ✓ Τι είναι οι ειδήσεις και πώς γράφονται.
- ✓ Να γράφεις και εσύ ειδήσεις.
- ✓ Να ξεχωρίζεις το **-ι** του ενικού αριθμού των ουδέτερων ουσιαστικών από το **-η** του ενικού των θηλυκών και από το **-οι** του πληθυντικού των αρσενικών ουσιαστικών.
- ✓ Να φτιάχνεις μετοχές από ρήματα.
- ✓ Να φτιάχνεις λέξεις που σημαίνουν για κάτι ότι είναι πιο μεγάλο ή πιο μικρό.
- ✓ Να κλίνεις τα επίθετα σε **-ος -η -ο**.
- ✓ Να κλίνεις τα ρήματα σε **-ώ**.
- ✓ Να φτιάχνεις σύνθετες λέξεις.

Τα νέα ταξιδεύουν...

1

2

Η συνέχεια στην επόμενη σελίδα...

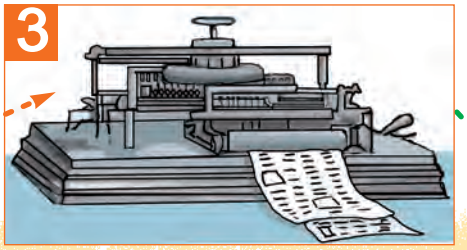

...και φτάνουν σε μας.

ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ ΠΟΥΛΙΩΝ

Δώδεκα πουλιά πέταξαν χτες πάλι ελεύθερα. Ένας σταυραετός, ένας θαλασσαετός, ένας γύπας, δύο γερακίνες, δύο φοινικόπτερα και πέντε πελαργοί. Αυτά τα πουλιά πριν από μερικούς μήνες δεν μπορούσαν να πετάξουν. Ήταν τραυματισμένα ή δηλητηριασμένα από φυτοφάρμακα. Βρέθηκαν σε διάφορα μέρη της Ελλάδας από ανθρώπους που αγαπούν τα ζώα, και παραδόθηκαν στο Κέντρο Περίθαλψης Άγριων Ζώων στην Αίγινα. Τα φρόντισαν οι γιατροί και άλλοι εθελοντές που εργάζονται σε αυτό το κέντρο. Μόλις τα πουλιά έγιναν καλά, οι εθελοντές τα απελευθέρωσαν. Έτσι, αυτά επέστρεψαν στο φυσικό τους περιβάλλον.

1 Οι εικόνες στις προηγούμενες σελίδες δείχνουν πώς φτάνουν οι ειδήσεις σε εμάς. Παρατήρησε ξανά τις εικόνες και πες:

- Τι κάνουν οι άνθρωποι στην εικόνα 1;
- Τι κάνουν όλοι αυτοί οι άνθρωποι στην **αίθουσα σύνταξης**;

- Με ποιους τρόπους μαθαίνουμε τα νέα;
- Πώς μάθαιναν τα νέα οι άνθρωποι στα παλιά τα χρόνια, όταν δεν υπήρχαν εφημερίδες ή τηλεόραση;

Γράψε στο τετράδιό σου μια φράση που να λέει τι γίνεται σε κάθε εικόνα. Μην ξεχάσεις να βάλεις στην αρχή τον αριθμό της εικόνας.

Ψάξε στο λεξικό ή ρώτησε τι σημαίνουν οι λέξεις **εθελοντής** και **περίθαλψη**. Θέλεις να τις προσθέσεις στο λεξικό σου;

Τι έκανε στα παλιά χρόνια ο **ντελάλης**; Πρόσθεσε τη λέξη στο λεξικό σου.

Διάβασε το άρθρο της εφημερίδας και πες:

- Ποιο είναι το νέο;
- Πώς ήταν τα πουλιά πριν από μερικούς μήνες;
- Πού βρέθηκαν τα πληγωμένα πουλιά;
- Πότε άφησαν οι εθελοντές τα πουλιά ελεύθερα;

2 Διάβασε τι έγραψαν οι εφημερίδες για την προσπάθεια νεαρών μαθητών να καθαρίσουν το δασάκι της γειτονιάς τους.

Νεαροί μαθητές αναλαμβάνουν δράση!

Για μεγάλο διάστημα οι νεαροί μαθητές έπαιζαν στο δασάκι της γειτονιάς τους πλάι στα σπουργίτια, τους κοκκινολαίμηδες, αλλά και κάθε λογής σκουπίδια. Αφού λοιπόν οι **μεγάλοι** δεν έκαναν τίποτα, αποφάσισαν να αναλάβουν οι ίδιοι δράση.

Ζήτησαν από τους γονείς τους **μεγάλες** σακούλες σκουπιδιών και γάντια και άρχισαν να μαζεύουν τα σκουπίδια. Άλλοι μάζεψαν τα μπουκάλια, άλλοι τις σακούλες και άλλοι τα χαρτιά. Δε χρειάστηκε **μεγάλη** προσπάθεια. Κανείς δεν πίστευε στα μάτια του με το αποτέλεσμα!

Οι μικροί μαθητές κρέμασαν στην είσοδο του άλσους μια ταμπέλα με **μεγάλα** γράμματα: «ΤΟ ΔΑΣΑΚΙ ΜΑΣ ΧΑΡΙΖΕΙ ΟΞΥΓΟΝΟ. ΜΗΝ ΤΟ ΚΑΝΕΤΕ ΣΚΟΥΠΙΔΟΤΟΠΟ».

Αντίγραψε στο τετράδιό σου με πεζά γράμματα ό,τι είναι γραμμένο στην ταμπέλα που έφτιαξαν οι μαθητές και μάθε να το γράφεις σωστά.

Οι λέξεις του κειμένου με τα **έντονα γράμματα** έχουν τοποθετηθεί ήδη στον διπλανό πίνακα. Μπορείς να συμπληρώσεις τον πίνακα με ό,τι λείπει;

Το επίθετο: ο μεγάλος - η μεγάλη - το μεγάλο						
ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ						
Ονομαστική	ο	.....	η	μεγάλη	το	.....
Γενική	του	.....	της	.....	του	.....
Αιτιατική	τον	.....	τη	.....	το	.....
Κλητική	–	.....	–	.....	–	.....
ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ						
Ονομαστική	οι	μεγάλοι	οι	.....	τα	.....
Γενική	των	.....	των	.....	των	.....
Αιτιατική	τους	.....	τις	μεγάλες	τα	μεγάλα
Κλητική	–	.....	–	.....	–	.....

Τώρα πήγαινε στο Τετράδιο Εργασιών στη σελίδα 45 και κάνε την άσκηση 1.

3 Η Χαρά έγραψε το παρακάτω άρθρο για τη στήλη της εφημερίδας με τα νέα του σχολείου.

Άσκηση για περίπτωση πυρκαγιάς

Την Παρασκευή 29 Απριλίου το σχολείο μας έκανε μια άσκηση για την περίπτωση που πιάσει πυρκαγιά. Μόλις ακούσαμε τη σειρήνα, σηκωθήκαμε από τα θρανία μας, βγήκαμε από την τάξη, διασχίσαμε τον διάδρομο βιαστικά, αλλά χωρίς να τρέχουμε, και βρεθήκαμε όλοι στην αυλή του σχολείου.

Όλοι ψύχραιμοι

Όλοι ακολουθήσαμε τις οδηγίες των δασκάλων και παραμείναμε ψύχραιμοι. Όταν μας μέτρησαν οι δάσκαλοι, βρέθηκε ότι δεν έλειπε κανείς.

Η πυροσβεστική στην ώρα της

Έφτασαν οι πυροσβέστες. Κουβάλησαν τις μάνικες, όρμησαν στο σχολείο και έκαναν ότι σβήνουν τη φωτιά. Έπειτα στάθηκαν στο πλατύσκαλο του σχολικού κτιρίου και μας εξήγησαν πώς να σβήνουμε μια μικρή φωτιά με τον πυροσβεστήρα. Ήταν μια μέρα ενδιαφέρουσα και γεμάτη με συγκινήσεις!

ΧΑ.ΓΕ.

Τι έγινε;
Πότε έγινε;
Πού;
Θυμάσαι τι σημαίνουν τα αρχικά ΧΑ.ΓΕ.;

Μάθε να γράφεις σωστά την πρώτη πρόταση του άρθρου της Χαράς.

Γράψε ένα κείμενο για ένα γεγονός που συνέβη στη γειτονιά σου. Θυμήσου να πεις τι έγινε, πότε και πού έγινε.

4

Ποια λέξη του άρθρου της Χαράς σημαίνει **φωτιά**; Συμπλήρωσέ τη λέξη στο λεξικό σου.

Βάγια, να ψάξουμε και τη λέξη **πλατύσκαλο** στο λεξικό;

Μπορείς να βρεις και μόνη σου τι σημαίνει **πλατύσκαλο**, αν χωρίσεις τη λέξη αυτή σε μικρότερα κομμάτια!

Από ποιες λέξεις νομίζεις ότι σχηματίζεται η λέξη **πλατύσκαλο**; Μπορείς τώρα να μαντέψεις τη σημασία της;

Σχηματίζεται από τις λέξεις ..... + ..., που ενώθηκαν σε μία λέξη.

Στη σελίδα 46 του Τετραδίου Εργασιών, στην άσκηση 2 θα βρεις λέξεις που ενώνονται, για να φτιάξουν μία λέξη, και στην άσκηση 3 θα βρεις λέξεις που δείχνουν ότι κάτι είναι πιο μεγάλο ή πιο μικρό. Μετά κάνε την άσκηση 4 στη σελίδα 47.

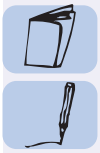

5 Διάβασε το ποίημα που δημοσίευσαν τα παιδιά στην εφημερίδα τους.

Το φεγγαράκι χαρταετός

Το φεγγαράκι χαρταετός
στα κέφια του πετά
γέμισε γέλια ο ουρανός
κι η γη το χαιρετά.

Δένω αχτίδα για κλωστή
τραβώ, αμολώ καλούμπα
χοπ! κάνει ψηλοκρεμαστή
στο σύμπαν κολοτούμπα.

Θέτη Χορτιάτη

Μάθε να γράφεις σωστά την πρώτη στροφή.

Συμπλήρωσε τον παρακάτω πίνακα με τα ρήματα **κοιτώ** και **ζω**.

Τα ρήματα που τελειώνουν σε -ώ					
Το ρήμα αγαπώ		Το ρήμα κοιτώ	Το ρήμα μπορώ		Το ρήμα ζω
Εγώ	αγαπώ	.....	Εγώ	μπορώ	.....
Εσύ	αγαπάς	.....	Εσύ	μπορείς	.....
Αυτός Αυτή Αυτό	αγαπά (αγαπάει)	....	Αυτός Αυτή Αυτό	μπορεί	.....
Εμείς	αγαπούμε (αγαπάμε)	....	Εμείς	μπορούμε	.....
Εσείς	αγαπάτε	.....	Εσείς	μπορείτε	.....
Αυτοί Αυτές Αυτά	αγαπούν (αγαπάν ή αγαπάνε)	....	Αυτοί Αυτές Αυτά	μπορούν	.....

6 Διάβασε το παρακάτω κείμενο.

Οι πεταλούδες βοηθούν

«Ο επιθεωρητής των κήπων έρχεται», ακούστηκε μια δυνατή φωνή.
Χιλιάδες πεταλούδες, ξετρυπώνοντας απ' τους φράχτες, πέταξαν **γελώντας** πάνω στα γυμνά κοτσάνια και βάλθηκαν να παρασταίνουν τα λουλούδια, που αμέριμνα εξακολουθούσαν να κοιμούνται μέσα στη γη.

Επαμεινώνδας Γονατάς, «Το βάραθρο», εκδ. Στιγμή

Βάγια, τι είναι η λέξη με τα **μπλε** γράμματα;

Είναι **μετοχή**. Οι μετοχές είναι λέξεις που συνοδεύουν τα ρήματα. Μας δείχνουν και αυτές τον **τρόπο** με τον οποίο γίνεται κάτι. Θυμάσαι άλλες τέτοιες λέξεις; Για να φτιάξεις μια μετοχή, βγάζεις την κατάληξη του ρήματος και προσθέτεις **-οντας**, όταν το **ο** δεν τονίζεται (π.χ. **σφυρίζω** – **σφυρίζοντας**), και **-ώντας**, όταν το **ω** τονίζεται (π.χ. **γελώ** – **γελώντας**). Φτιάξε τώρα και εσύ μετοχές από ρήματα.

παίζω παίζοντας	πηδώ πηδώντας
τρέχω	μιλώ .....
γράφω	κοιτώ .....
βαδίζω	τραγουδώ .....
ζωγραφίζω	γελώ .....
σκουπίζω	χτυπώ .....

Πήγαινε στη σελίδα 48 του Τετραδίου Εργασιών και κάνε τις ασκήσεις 5 και 6.

Ποιος είναι; Τι κάνει;

Στην ενότητα αυτή θα μάθεις:

- ✓ Να βρίσκεις πληροφορίες σε ένα δελτίο ταυτότητας.
- ✓ Να φτιάχνεις τη δική σου ταυτότητα.
- ✓ Πώς και γιατί παίρνουμε συνέντευξη από κάποιον.
- ✓ Να κλίνεις τα ρήματα στον παρατατικό χρόνο.
- ✓ Λέξεις που δηλώνουν επαγγέλματα.
- ✓ Να γράφεις σωστά τα ρήματα σε **-ώνω** και σε **-εύω**.

ΔΕΛΤΙΟ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

ΝΙΚΟΛΟΠΟΥΛΟΣ
NIKOLOPOULOS
ΕΠΩΝΥΜΟ

ΜΑΡΙΟΣ
MARIOS
ΟΝΟΜΑ

ΑΝΕΣΤΗΣ
ANESTIS
ΟΝΟΜΑ ΠΑΤΕΡΑ

ΧΑΡΙΚΛΕΙΑ
CHARIKLIA
ΟΝΟΜΑ ΜΗΤΕΡΑΣ

18-7-1963
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ
ΤΟΠΟΣ ΓΕΝΝΗΣΗΣ

1.80
ΥΨΟΣ

ΚΑΛΑΜΑΡΙΑΣ
ΔΗΜΟΤΗΣ

15-5-2005
ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΑ ΕΚΔΟΣΗΣ ΔΕΛΤΙΟΥ

ΥΠΟΔ/ΝΣΗ ΑΣΤ.
ΑΡΧΗ ΕΚΔΟΣΗΣ

Ο ΔΙΟΙΚΗΤΗΣ
ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Σ. ΠΙΤΤΑΣ
ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ Α'

- Τι είναι τα έγγραφα που βλέπεις εδώ;
- Τι πληροφορίες βρίσκουμε σε αυτά;
- Πώς ονομάζεται ο κάτοχος του δελτίου ταυτότητας;
- Γιατί το όνομά του είναι γραμμένο και με ξένα γράμματα;
- Πώς λένε τον πατέρα του;
- Πότε γεννήθηκε ο εθελοντής αιμοδότης;

Ψάξε στο λεξικό, για να βρεις τι σημαίνει η λέξη **κάτοχος**.

1 Η ταυτότητα του Μαξ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Ονομάζομαι: Μαξ.
Γεννήθηκα: στις 23 Αυγούστου 2002.
Κατοικώ: στην Ίο, νησί των Κυκλάδων.
Ο κύριός μου λέγεται: Γιάννης.
Μου αρέσουν: τα τραγανιστά κόκαλα.
Κυνηγώ: τις πεταλούδες.
Αν χαθώ, σας παρακαλώ να τηλεφωνήσετε στο 2286093777.

- Πώς λένε τον σκύλο;
- Σε τι χρησιμεύει η ταυτότητα του Μαξ;
- Πού μένει;
- Γιατί στην ταυτότητα του σκύλου έχουν γράψει το τηλέφωνο του αφεντικού του;

Αντίγραψε στο τετράδιό σου και μάθε να γράφεις σωστά τη φράση:
Ο Μαξ τρώει τραγανιστά κόκαλα και κυνηγά τις πεταλούδες.

Πήγαινε στη σελίδα 50 του Τετραδίου Εργασιών και κάνε τις ασκήσεις 1 και 2.

2

Ο Λουκάς και η Χαρά ανέλαβαν να βρουν πληροφορίες για ζώα που ζουν σε νησιά της Ελλάδας, για να τις βάλουν στην εφημερίδα της τάξης. **Διάβασε αυτά που βρήκε ο Λουκάς και παρατήρησε τις φωτογραφίες.**

Η χελώνα καρέτα καρέτα

Η θαλάσσια χελώνα καρέτα καρέτα είναι εξαιρετική κολυμβήτρια. Βγαίνει από τη θάλασσα, για να φτιάξει τη φωλιά της στην άμμο και να γεννήσει τα αυγά της. Μία από τις παραλίες που διαλέγει για να γεννήσει είναι στον κόλπο του Λαγανά στη Ζάκυνθο.

Ο κόλπος του Λαγανά είναι ο πιο σημαντικός βιότοπος της θαλάσσιας χελώνας καρέτα καρέτα. Στα πέντε χιλιόμετρα της παραλίας οι χελώνες καρέτα καρέτα φτιάχνουν πάρα πολλές φωλιές. Από τα τέλη Μαΐου έως τον Αύγουστο, όταν το κλίμα είναι ζεστό, οι χελώνες αφήνουν εκατό αυγά σε καθεμιά φωλιά. Ύστερα από δύο μήνες μέσα από τα αυγά βγαίνουν τα χελωνάκια. Αφού τρυπήσουν το κέλυφος, μένουν στην άμμο για περίπου έξι μέρες και τρέφονται από τον κρόκο του αυγού. Μετά, κάποιο βράδυ ή νωρίς το πρωί, αφήνουν τη φωλιά και κατευθύνονται προς τη θάλασσα. Βγαίνουν μες στο σκοτάδι, όταν δεν κινδυνεύουν από τα πουλιά, τα άλλα ζώα ή τον άνθρωπο.

- Ποια παραλία προτιμά η χελώνα καρέτα καρέτα, για να φτιάξει τη φωλιά της;
- Γιατί τα χελωνάκια αφήνουν τη φωλιά το βράδυ ή νωρίς το πρωί;

Αντίγραψε στο τετράδιό σου τη φράση του κειμένου με τα έντονα γράμματα και μάθε να τη γράφεις σωστά.

Ψάξε στο λεξικό ή ρώτησε, για να μάθεις τι σημαίνουν οι λέξεις **βιότοπος, κόλπος, κέλυφος** και **κλίμα**.
Μετά πρόσθεσέ τες στο λεξικό σου.

Μπορείς να βρεις στο λεξικό λέξεις που σημαίνουν το ίδιο και να τις γράψεις παρακάτω;

- Η **παραλία** λέγεται και ..... και .....
- **Κατευθύνομαι** ή αλλιώς .....
- Την **τροφή** τη λέμε και .....

Και η Χαρά βρήκε πληροφορίες για ένα ζώο που ζει σε νησί της χώρας μας. Τις έχει γράψει στο Τετράδιο Εργασιών, στην άσκηση 3 στη σελίδα 51.

Ζώα όπως η χελώνα καρέτα καρέτα, η φώκια μονάχους μονάχους, που είδαμε στην ενότητα 15, τα ελάφια, τα αγριοκάτσικα κρι-κρι, που ζουν στην Κρήτη, ή όπως οι αρκούδες, οι λύκοι και οι αλεπούδες κινδυνεύουν να εξαφανιστούν.

Γι' αυτό πρέπει να τα προστατεύουμε, να φροντίζουμε τους τόπους όπου ζουν, όπου βρίσκουν τροφή και όπου γεννούν.

Στο χωριό Νυμφαίο της Φλώρινας υπάρχει το περιβαλλοντικό κέντρο «Αρκτούρος» για την προστασία της αρκούδας. Ξέρεις κάποιο άλλο κέντρο ή σύλλογο για την προστασία των ζώων;

3 Η Γαλήνη και ο Αρμπέν σκέφτηκαν ότι, καθώς ο χρόνος κυλά, πολλές αλλαγές γίνονται στη φύση και στη ζωή. Ακόμη και οι τέχνες και τα επαγγέλματα του ανθρώπου αλλάζουν. Να, όπως το επάγγελμα του γείτονά τους, του κυρ Παντελή, που ήταν παγωτατζής.

Τι ακριβώς έκανε ο παγωτατζής;

Δεν ξέρω να σου πω ακριβώς. Πάμε να ρωτήσουμε τον κυρ Παντελή; Θα του πάρουμε μια **συνέντευξη** για την εφημερίδα μας!

Η συνέντευξη με τον κυρ Παντελή

Η **Γαλήνη** και ο **Αρμπέν** βρήκαν τον **κυρ Παντελή** να κάνει βόλτα στο πάρκο της γειτονιάς τους. Πλησίασαν, τον καλημέρισαν και άρχισαν να τον ρωτούν για τη δουλειά που **έκανε**, όταν ήταν νέος.

Αρμπέν: Τι δουλειά **κάνατε**, όταν ήσασταν νέος;
Κυρ Παντελής: **Πουλούσα** παγωτά! Σας φαίνεται περίεργο, έτσι δεν είναι; Καθίστε να σας εξηγήσω...
Αρμπέν: Σας πειράζει να γράφουμε αυτά που μας λέτε, για να τα βάλουμε στην εφημερίδα της τάξης μας;
Κυρ Παντελής: Γιατί να με πειράζει; Τι θέλετε να με ρωτήσετε;
Γαλήνη: Γιατί **πουλούσατε** εσείς τα παγωτά; Δεν υπήρχαν ψυγεία με παγωτά στα περίπτερα ή στα γαλακτοπωλεία, για να αγοράζει ο κόσμος από εκεί;
Κυρ Παντελής: Τότε δεν είχαμε πολλά ψυγεία. Ήταν ακριβά και δεν **μπορούσε** ο κάθε μαγαζάτορας να έχει από ένα. Γι' αυτό υπήρχαν οι παγωτατζήδες. Γυρνούσαν στις πλατείες, στις πόλεις και στα χωριά με τις άσπρες ποδιές τους και φώναζαν: «Εδώ τα νόστιμα παγωτά!!!».
Αρμπέν: Και πού βάζατε τα παγωτά, για να μη λιώνουν;
Κυρ Παντελής: Είχα ένα καροτσάκι γεμάτο με πάγο. Πρωί πρωί έπρεπε να πάω στον παγοπώλη και να αγοράσω μεγάλα κομμάτια πάγου. Ξέρετε, το καροτσάκι αυτό το έχω ακόμη στο σπίτι μου... Το είχα ζωγραφίσει με ήλιους και λουλούδια...

Η συνέχεια στην επόμενη σελίδα...

Το αγαπώ σαν να είναι φίλος μου, γιατί το είχα μαζί μου παντού για πολλά χρόνια.

Γαλήνη: Τι σας άρεσε περισσότερο στη δουλειά που **κάνατε**;

Κυρ Παντελής: Πιο πολύ από όλα μου άρεσε η χαρά στα μάτια των παιδιών, όταν έπαιρναν το χωνάκι με το παγωτό... Μου άρεσε τόσο πολύ να τα βλέπω χαρούμενα, που, όταν τα λεφτά δεν τους έφταναν ή όταν δεν είχαν καθόλου λεφτά, τους χάριζα τα παγωτά, για να τα δω να μου χαμογελούν!

Αρμπέν: Και τώρα οι παγωτατζήδες;

Κυρ Παντελής: Τώρα πια υπάρχουν ελάχιστοι παγωτατζήδες... Το επάγγελμα εξαφανίζεται σιγά σιγά, όπως οι τσαγκάρηδες, οι νερουλάδες, οι καρεκλάδες... Θα γράψετε και γι' αυτούς;

- Ποιο ήταν το επάγγελμα του κυρ Παντελή;
- Τι τον ρώτησαν τα παιδιά;
- Τι άρεσε πιο πολύ στον κυρ Παντελή από το επάγγελμά του;
- Γιατί νομίζεις πως αγαπούσε τόσο πολύ το καροτσάκι του;

Ζητήστε από τους μεγαλύτερους να σας μιλήσουν για επαγγέλματα που δεν υπάρχουν πια. Φτιάξτε ένα λεύκωμα με τα επαγγέλματα αυτά.

Θέλετε να χωριστείτε σε ομάδες και να γίνετε μικροί δημοσιογράφοι; Διαλέξτε ένα επάγγελμα και σκεφτείτε από ποιον θα πάρετε συνέντευξη. Συζητήστε στην τάξη τι ερωτήσεις θα κάνετε. Για παράδειγμα, μπορείτε να τον ρωτήσετε τι ακριβώς κάνει στη δουλειά του, σε τι χρησιμεύει η δουλειά του, αν είναι ευχαριστημένος από αυτή και πολλά άλλα...

Μάθε να γράφεις σωστά την πρώτη ερώτηση των παιδιών στον κυρ Παντελή.

4 Διάβασε τώρα το παρακάτω ποίημα για ένα άλλο επάγγελμα που έχει σχεδόν εξαφανιστεί.

Ο παγοπώλης

Περνούσαν παγοπώλες
και μοιράζανε κολόνες.
Είχαν γίνει από νερό
που το πάγωναν καιρό,
το φαΐ να διατηρεί,
να είναι φρέσκο το τυρί,
το νεράκι δροσερό,
μια φορά κι έναν καιρό.

Σοφία Χατζηκοκολάκη, «Επαγγέλματα παλιά που δεν υπάρχουν πια...», εκδ. Κέδρος, εικονογράφηση Βιολέτα Διαμαντή-Μελετίου

Θα βρεις πολλά επαγγέλματα στο Τετράδιο Εργασιών, στις ασκήσεις 4, 5 και 6 στις σελίδες 52 και 53.

Αντίγραψε στο τετράδιό σου την πρώτη στροφή και μάθε να τη γράφεις σωστά.

5 Πρόσεξε τα ρήματα με τα έντονα γράμματα στον διάλογο 3. Έπειτα συμπλήρωσε τον παρακάτω πίνακα σύμφωνα με τα παραδείγματα.

Ρήμα	γράφω	κάνω	μπορώ	πουλώ
Εγώ	.....	.....	μπορούσα	.....
Εσύ	έγραφες	.....	μπορούσες	.....
Αυτός Αυτή Αυτό	.....	έκανε	.....	πουλούσε
Εμείς	γράφαμε	.....	.....	.....
Εσείς	.....	κάνατε	μπορούσατε	.....
Αυτοί Αυτές Αυτά	έγραφαν	έκαναν	μπορούσαν	πουλούσαν

Τώρα πήγαινε στη σελίδα 54 του Τετραδίου Εργασιών και κάνε την άσκηση 7.

6 Διάβασε το παρακάτω ποίημα ρυθμικά και μάθε **απέξω** όποια στροφή σού αρέσει.

Δουλειές

– Ραφτάκι ραφτάκι
πώς πάν' οι δουλειές;
– Ψαλίδι, κοπίδι
και δυο βελονιές.

– Τσαγκάρη τσαγκάρη
παπούτσια πουλάς;
– Σκαρπίνια, λουστρίνια
σε γάμο να πας.

– Φούρναρη φούρναρη
τι κάνεις με βια;
– Μια βάζω μια βγάζω
κουλούρια, ψωμιά.

– Μανάβη μανάβη
τι τρών' τα παιδιά;
– Ντομάτες, πατάτες,
φασόλια, κουκιά.

Βασίλης Ρώτας

- Υπάρχουν στο ποίημα κάποια επαγγέλματα που εξαφανίζονται;
- Από πού αγοράζουμε σήμερα ρούχα και παπούτσια;

Αντίγραψε στο τετράδιό σου τη δεύτερη στροφή και μάθε να τη γράφεις σωστά.

Πήγαινε στο Τετράδιο Εργασιών στις σελίδες 54, 55 και 56 και κάνε τις ασκήσεις 8, 9, 10 και 11.

Χρήσιμες οδηγίες

Στην ενότητα αυτή θα μάθεις:

- ✓ Να διαβάζεις και να ακολουθείς χρήσιμες οδηγίες.
- ✓ Να δίνεις οδηγίες προφορικά και γραπτά.
- ✓ Λέξεις για φρούτα και λαχανικά.

Αυγά χρωματιστά

Υλικά

Αυγά	Πινέλο
Αυτοκόλλητα	Μπογιές
Κόλλα	Μαρκαδόροι

- ✓ Βράζετε τα αυγά.
- ✓ Τα ζωγραφίζετε με διάφορα χρώματα.
- ✓ Κολλάτε αυτοκόλλητα, κοχύλια ή ό,τι άλλο θέλετε.

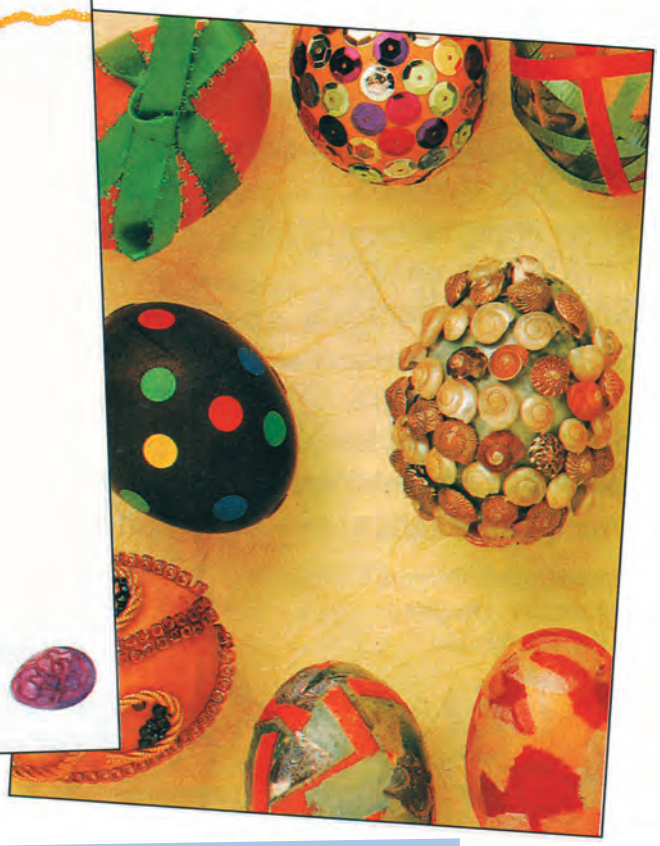

- Σε τι χρησιμεύει αυτό το κείμενο;
- Μπορείς να φτιάξεις ό,τι λέει;
- Τι άλλα αντικείμενα μπορείς να στολίσεις έτσι;
- Τι υλικά χρειάζεσαι;
- Πότε βάφουμε κόκκινα αυγά;

1 Διάβασε τα άρθρα με θέμα τα πασχαλινά έθιμα που έγραψαν τα παιδιά για την εφημερίδα τους.

Στο Λεωνίδιο της Αρκαδίας, τη νύχτα της Ανάστασης, μετά το «Χριστός ανέστη» αφήνουν να φύγουν ελεύθερα στον αέρα μικρά αερόστατα, που έχουν μέσα τους ένα μικρό κερί. Εκατοντάδες φωτάκια βρίσκονται στον αέρα, ταξιδεύουν, μέχρι να σβήσουν τα κεριά, και συναγωνίζονται τα αστέρια της νύχτας.

Εφημερίδα «Μαθητικός λόγος» του δημοτικού σχολείου Ριζού, αρ. φύλλου 67, Μάρτιος 2004

Στη Φολέγανδρο την Κυριακή του Πάσχα παίρνουν την εικόνα της Παναγίας από το μοναστήρι και για τρεις μέρες την περιφέρουν σε όλο το νησί. Περνούν από όλα τα σπίτια. Οι νοικοκυρές έχουν ετοιμάσει πίτες και γλυκά και κερνούν όλο τον κόσμο.

Ομάδα μαθητών

Επιτάφιος στο νησί

Στο νησί της γιαγιάς τη Μεγάλη Παρασκευή από το πρωί όλοι ετοιμάζονται για τον Επιτάφιο. Ο κόσμος μαζεύει λουλούδια και τα πηγαίνει στην εκκλησία, για να τον στολίσει.

Το βράδυ στην εκκλησία όλοι ψέλνουν και κρατούν κεράκια. Ο παπάς ραντίζει τον Επιτάφιο με το Άγιο Μύρο. Αυτό μοσχοβολά ανθόνερο, σαν τα αμυγδαλωτά που φτιάχνει η θεία Ελένη τη Μεγάλη Εβδομάδα.

Μετά βγάζουν τον Επιτάφιο έξω από την εκκλησία και εμείς τον ακολουθούμε. Τον περνούν από τους δρόμους του νησιού. Τον βάζουν και μέσα στη θάλασσα για λίγο. Τα καράβια χαιρετούν τον Επιτάφιο σφυρίζοντας δυνατά.

ΧΑ.ΓΕ.

Ποια είναι τα έθιμα του Πάσχα στον τόπο όπου ζεις;

Μάθε να γράφεις σωστά τις προτάσεις του κειμένου με τα έντονα γράμματα.

Συγκεντρώστε και εσείς πληροφορίες για πασχαλινά έθιμα και συζητήστε στην τάξη. Χωριστείτε σε ομάδες και γράψτε από ένα άρθρο για την εφημερίδα της τάξης σας.

2 Διάβασε τις οδηγίες κατασκευής μιας κάρτας τις οποίες έγραψε η Γαλήνη για το πασχαλινό τεύχος της εφημερίδας τους.

Πασχαλινή κάρτα

ΥΛΙΚΑ

- **ένα χαρτόνι**
- **μαρκαδόροι**
- **χαρτί γλασέ**
- **χαρτί βελουτέ**
- **ψαλίδι**
- **κόλλα**

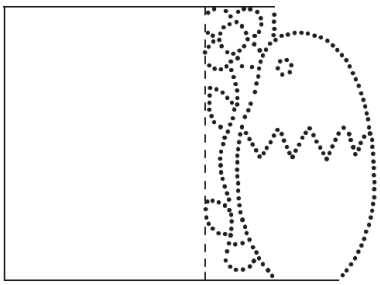

1. **Αντιγράφετε** το σχέδιο σε μεγάλο μέγεθος πάνω σε χαρτόνι.
2. **Χρωματίζετε** το σχέδιο με τους μαρκαδόρους.
3. **Κολλάτε** κόκκινο γλασέ χαρτί στο αυγό και κίτρινο βελουτέ χαρτί στο κοτοπουλάκι.
4. **Κόβετε** προσεκτικά και **τσακίζετε** έτσι, ώστε το κοτοπουλάκι να πέσει πάνω στο μισό ορθογώνιο.

Διασκευή από το βιβλίο της Δ. Στίκα «Καλλιτεχνικές δημιουργίες», εκδ. Gutenberg

✓ Χρωμάτισε πράσινες τις λέξεις που δείχνουν ποια υλικά θα χρειαστείς.

✓ Χρωμάτισε κόκκινες τις λέξεις που λένε τι να κάνεις.

Αντίγραψε στο τετράδιό σου και μάθε να γράφεις σωστά τη δεύτερη οδηγία.

3 Η αδελφή του Λουκά του έμαθε να φτιάχνει ωραία αρωματικά χώρου με πορτοκάλι και γαρίφαλα. Ο Λουκάς έγραψε τις οδηγίες στην εφημερίδα της τάξης. Μια ωραία ιδέα για πασχαλινό δώρο!

Το μυρωδάτο πορτοκάλι

1. **Καρφώνετε** στο πορτοκάλι τα γαρίφαλα, το ένα δίπλα στο άλλο.
2. **Καλύπτετε** έτσι ολόκληρη την επιφάνειά του.

Αν θέλετε να το κρεμάσετε κάπου, **δένετε** πρώτα την κορδέλα ή τον σπάγκο και στη συνέχεια **καρφώνετε** τα γαρίφαλα.

Τι μυρωδιά! Δεν είναι υπέροχο;

ΥΛΙΚΑ
- **ένα πορτοκάλι**
- **γαρίφαλα**
- **κορδέλα ή σπάγκος**

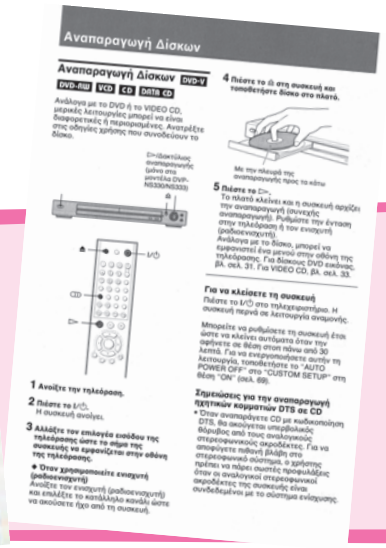

Ψάξτε στο σπίτι σας και βρείτε φυλλάδια ή βιβλιαράκια με οδηγίες. Φέρτε τα στην τάξη και συζητήστε τι γράφουν. Ορισμένα έχουν και εικόνες. Γιατί;

4 Πολύ συχνά δίνουμε οδηγίες ή ακολουθούμε οδηγίες που μας δίνουν οι άλλοι. Δώσε και εσύ χρήσιμες οδηγίες σε έναν συμμαθητή σου.

✓ Εξήγησέ του πώς να έρθει στο σπίτι σου από το σχολείο.

✓ Εξήγησέ του πώς παίζεται το κρυφτό.

5 **Αντίγραψε στο τετράδιό σου τα ρήματα που είναι γραμμένα με έντονα γράμματα στις οδηγίες 2 και 3 . Σε τι χρησιμεύουν;**

Τα ρήματα αυτά μας λένε τι πρέπει να κάνουμε.

6 Διάβασε τις οδηγίες και παρατήρησε τις εικόνες. Ένωσε την κάθε οδηγία με την εικόνα της.

Μπισκότα με σταφίδες

ΥΛΙΚΑ

- 2 φλιτζάνια αλεύρι
- 1 φλιτζάνι ζάχαρη
- μισό φλιτζάνι βούτυρο
- 1 αυγό
- λίγο αλάτι
- λίγο νερό
- σταφίδες

Ζυμώνετε όλα τα υλικά μαζί, για να γίνουν ζυμάρι.

Πλάθετε το ζυμάρι με τον πλάστη.

Κόβετε με φορμάκια στο ζυμάρι τα σχήματα που θέλετε.

Τα βάζετε σε ένα ταψί.

Αν θέλετε, τα στολίζετε με σταφίδες.

Τα ψήνετε για είκοσι λεπτά.

Εύη Καμαρδά, «Αρτοποιήματα», εκδ. Ελληνικά Γράμματα, εικονογράφηση Πωλίνα Παπανικολάου

Μάθε να γράφεις σωστά την τρίτη οδηγία.

Πήγαινε στο Τετράδιο Εργασιών στις σελίδες 57, 58 και 59 και κάνε τις ασκήσεις 1, 2, 3 και 4.

7 Διάβασε τώρα μια περίεργη συνταγή!

Υπογράμμισε τις λέξεις
που σου λένε τι να κάνεις.

Πάρε πρώτα λίγο γέλιο
ύστερα πολλή χαρά
δύο-τρεις σταγόνες πνεύμα
για ν' ανάψει η φωτιά.

Πάρε μιαν αχτίδα ήλιου
κέφι πρόσθεσε πολύ
και η συνταγή σου θα είναι
η αληθινή ζωή.

Κατασκηνωτικό τραγούδι

**Αντίγραψε στο τετράδιό σου
τη δεύτερη στροφή
και μάθε να τη γράφεις σωστά.**

Στο Τετράδιο Εργασιών, στις σελίδες 59, 60 και 61, στις ασκήσεις 5, 6 και 7 θα βρεις λέξεις για τρόφιμα που συναντάς σε συνταγές.

8 Διάβασε στη συνέχεια ένα κείμενο για το Πάσχα που τα παιδιά διάλεξαν να βάλουν στην εφημερίδα τους.

Πασχαλιάτικη καμπάνα

Ήταν μια φορά μια μικρούλα πασχαλιάτικη καμπάνα που στεκόταν λυπημένη στο καμπαναριό και περίμενε.
– Τι περιμένεις ακόμα; τη ρώτησε μια μέρα ένα χελιδόνι. Θαρρώ πως όλα είναι έτοιμα για το «Χριστός ανέστη». Κοίτα, τα δέντρα ανθίσανε κι οι παπαρούνες γέμισαν τους κάμπους. Τα σπιτάκια είν' όλα κάτασπρα κι οι αυλές στολισμένες με κατιφέδες και κρινάκια. Τι περιμένεις, λοιπόν; Ώρα για το «Χριστός ανέστη».
– Περιμένω τις καρδιές των ανθρώπων να γεμίσουνε μ' αγάπη, είπε η καμπανούλα κι αναστέναξε.

Κίκα Πουλχερίου, «Ανέβα μήλο, κατέβα ρόδο», εκδ. Α.Σ.Ε.

9 Διάβασε τώρα ένα ποίημα που δημοσιεύτηκε στο πασχαλινό τεύχος της εφημερίδας «Τα ανήσυχα μολύβια».

Χριστός ανέστη

Στην εκκλησιά η καμπάνα
χτυπάει χαρωπά.
Χριστός ανέστη! ψέλνουν
όλοι με μια καρδιά.

Λευκές λαμπάδες καίνε
στην όμορφη βραδιά
κόκκινα αυγά τσουγκρίζουν
χαρούμενα παιδιά.

Ελάτε, ανοίξτε όλοι
καλόδεχτη αγκαλιά
και με χαρά κι αγάπη
ν' αλλάξουμε φιλιά.

Λάκης Παπαδήμας

Αντίγραψε στο τετράδιό σου και μάθε να γράφεις σωστά τη δεύτερη στροφή.

Το ξέρεις ότι τα πασχαλινά αυγά έχουν πολύ παλιά ιστορία;
Οι αρχαίοι Έλληνες, οι Πέρσες και οι Κινέζοι έδιναν τα αυγά ως δώρα στις ανοιξιάτικες γιορτές τους. Την Κυριακή του Πάσχα κάνουμε δώρο στους φίλους μας αυγά σοκολατένια ή χάρτινα, στολισμένα με χρώματα, με σχέδια, με χαλκομανίες.

10 Στο πασχαλινό τεύχος της εφημερίδας τους τα παιδιά έβαλαν και το παρακάτω ποίημα.

Προσευχή του μικρού κοριτσιού

Θεέ, που βλέπεις τα σπιτάκια,
τα φτωχά σαν το δικό μου,
στείλε στο παράθυρό μου
μια φωλιά χελιδονάκια.

Θε μου, που **'χεις** όλα τ' άστρα,
Θε μου, που **'χεις** τ' αγγελούδια,
κάμε τη φτωχή μου γλάστρα
να γεμίσει από λουλούδια.

Θε μου, δώσε μου τη χάρη
να **'χω** δυο άσπρα περιστέρια,
να τους δίνω εδώ στα χέρια
το νερό και το σιτάρι!

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

«Το παιδί με το περιστέρι», Πάμπλο Πικάσο

Αντίγραψε το ποίημα στο τετράδιό σου και εικονογράφησε τη σελίδα. Μάθε να γράφεις σωστά την πρώτη στροφή.

Γράψε **στο τετράδιό σου** τις λέξεις με τα έντονα γράμματα βγάζοντας την απόστροφο και προσθέτοντας το φωνήεν που λείπει.

- Τι νομίζεις ότι είναι το παραπάνω ποίημα;
- Από πού το κατάλαβες;
- Σε ποιον απευθύνεται;
- Υπογράμμισε τις λέξεις της προσευχής που δείχνουν τι ζητά το παιδάκι.

Πώς γίνεται; Πώς παίζεται;

ΕΝΟΤΗΤΑ 22

Στην ενότητα αυτή θα μάθεις:

- ✓ Να διαβάζεις και να ακολουθείς οδηγίες κατασκευής.
- ✓ Να διαβάζεις και να ακολουθείς τους κανόνες ενός παιχνιδιού.
- ✓ Να δίνεις οδηγίες κατασκευής προφορικά και γραπτά.
- ✓ Να σχηματίζεις τον αόριστο χρόνο των ρημάτων σε **-ω**.
- ✓ Να ξεχωρίζεις μεταξύ τους τα **της**, **τις** και **στις**.
- ✓ Να συνδέεις προτάσεις με το **και**.

Η βαβυλωνία

Μαζευτήκαν τα παιδιά
στην αυλή να παίξουν.
Τι παιχνίδι άραγε
να πρωτοδιαλέξουν;

Θέλετε τ' αγάλματα;
Τη μακριά γαϊδούρα;
Την τυφλόμυγα, το μπιζ,
το ρολόι, τη σβούρα;

Ντίνα Χατζηνικολάου

- Ποια παιχνίδια αναφέρει το ποίημα;
- Ξέρεις πώς παίζονται;

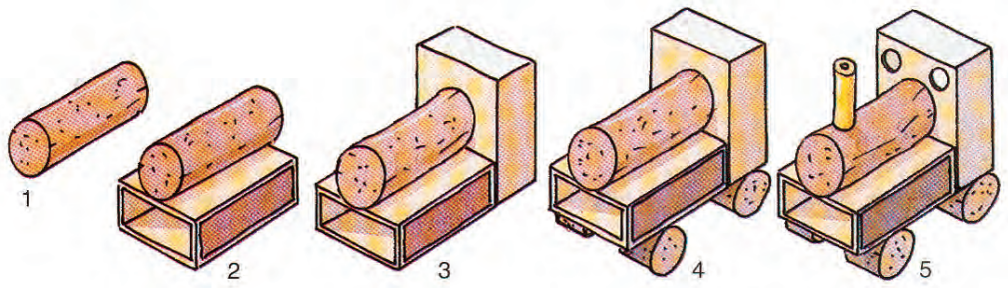

Γράψε **στο τετράδιό σου** τις οδηγίες για την κατασκευή της ατμομηχανής.

Παρατήρησε τις εικόνες και πες:
- Τι νομίζεις πως δείχνουν;
- Τι μας λένε να κάνουμε;

1 Τα παιδιά της τάξης αποφάσισαν να παρουσιάσουν στην εφημερίδα τους διάφορες ιδέες για την κατασκευή παιχνιδιών.
Διάβασε παρακάτω μία από αυτές.

Λαγουδάκια στη σειρά

Τι χρειάζεστε:
- μια κόλλα χαρτί
- ψαλίδι
- χρωματιστά μολύβια.

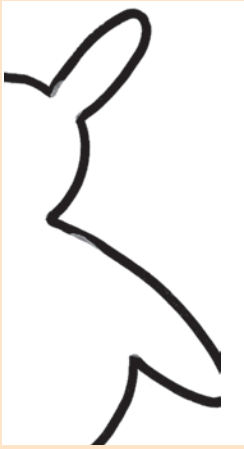

✓ Διπλώνετε ένα χαρτί στα δύο.
✓ Το ξαναδιπλώνετε στα δύο.
✓ Το διπλώνετε στα δύο άλλη μια φορά.
✓ Ζωγραφίζετε το μισό λαγουδάκι.
✓ Προσέχετε, ώστε το διπλωμένο χαρτί να ανοίγει από τη δεξιά πλευρά.
✓ Κόβετε το λαγουδάκι γύρω γύρω.
✓ **Ξεδιπλώνετε το χαρτί.**

Ορίστε τέσσερα λαγουδάκια πιασμένα χέρι χέρι!
Τώρα μπορείτε να τα χρωματίσετε όπως θέλετε.

Μάθε να γράφεις σωστά την οδηγία με τα έντονα γράμματα.

Σημείωσε το σωστό.

Διπλώνετε ένα χαρτί → στα δύο. ☐
→ στα τρία. ☐

Προσέχετε, ώστε το διπλωμένο χαρτί να ανοίγει από → την αριστερή πλευρά. ☐
→ τη δεξιά πλευρά. ☐

Πήγαινε στο Τετράδιο Εργασιών στις σελίδες 63 και 64 και κάνε τις ασκήσεις 1, 2 και 3.

Αναζητήστε ιδέες
για χάρτινες κατασκευές παιχνιδιών ή στολιδιών.
Τι θα λέγατε να τις παρουσιάσετε προφορικά στην τάξη;
Αν θέλετε, μπορείτε να κάνετε μια έκθεση ή να βάλετε κάποιες
από αυτές στην εφημερίδα της τάξης σας!

Μην ξεχάσετε
να πείτε τι υλικά χρειάζονται και
να περιγράψετε με τη σειρά
τι πρέπει να γίνει.

2 Στα παλιά χρόνια τα παιδιά έπαιζαν συχνά στη γειτονιά.
Διάβασε παρακάτω...

Ο θείος Ντίνος

Από τότε που ήμουν πιτσιρικάς, θυμάμαι τον θείο τον Ντίνο να λέει: «Α, εσείς, τα σημερινά παιδιά, δεν ξέρετε να παίξετε, να ξεφαντώσετε! Όλη μέρα μπροστά σε μια οθόνη τη βγάζετε. Τι βαρετό! Ενώ εμείς στην ηλικία σας...» Όποτε όμως του έλεγα: «Έλα, θείε, δείξε μας πώς να παίξουμε! Παίξε μαζί μας κρυφτό, επιτέλους», εκείνος έβρισκε διάφορες προφάσεις, για να το αναβάλει: τη μια ήτανε βιαστικός, την άλλη τον πόναγε η μέση του, και το κυριότερο: «Τι σόι κρυφτό να παίξουμε εδώ μέσα; Όλα είναι διάφανα κι επίπεδα. Πού να κρυφτείς κάτω απ' το γυάλινο τραπέζι; Ενώ τα σπίτια παλιά είχαν μυστικές κρυψώνες, γωνιές ανεξερεύνητες, αποθήκες, πατάρια...». Λέγοντάς τα αυτά, μια σκιά νοσταλγίας απλωνόταν στο πρόσωπό του.

Λένα Θεοδωρακάκου-Μερίκα,
«Πούν' το, πούν' το σαμιαμίδι;»,
Γυναικεία Λογοτεχνική Συντροφιά,
εκδ. Αστήρ

- Πώς περνούσαν τα παιδιά τον ελεύθερο χρόνο τους παλιά; Πώς τον περνούν σήμερα;
- Πόσο συχνά βλέπεις τηλεόραση; Αν δεν υπήρχε τηλεόραση, τι θα μπορούσες να κάνεις, για να διασκεδάσεις;
- Γνωρίζεις άλλα παραδοσιακά παιχνίδια εκτός από το κρυφτό ή τα «μήλα»; Πώς παίζονται;

3 Στην εφημερίδα «Τα ανήσυχα μολύβια» έχει ανακοινωθεί ένας διαγωνισμός κατασκευής κολάζ με θέμα την Ελλάδα. Για να πάρεις μέρος, δες τους όρους συμμετοχής.

Αν δεν ξέρεις τι σημαίνει η λέξη **κολάζ**, ψάξε στο λεξικό.

Διαγωνισμός κολάζ

✓**Πάρετε ένα μεγάλο γαλάζιο χαρτόνι**.
✓Κόψτε φωτογραφίες από διάφορα μέρη της Ελλάδας σε διαφορετικά σχήματα και μεγέθη.
✓Κολλήστε τις φωτογραφίες στο χαρτόνι με τέτοιο τρόπο, ώστε να καλυφτεί όλη η επιφάνειά του.
✓Γράψτε σε μικρά χαρτάκια λέξεις που να περιγράφουν αυτά τα μέρη και συμπληρώστε το κολάζ.
✓Στείλτε το κολάζ στη διεύθυνση: «ΤΑ ΑΝΗΣΥΧΑ ΜΟΛΥΒΙΑ» Τ.Θ. 99999.

Όροι συμμετοχής

Για να πάρετε μέρος στον διαγωνισμό, πρέπει να είστε μέχρι εννιά χρονών. Το κολάζ πρέπει να φτιαχτεί από τουλάχιστον τρία παιδιά και να αποσταλεί μέχρι τις 15 Μαΐου.

Ποιοι είναι οι όροι συμμετοχής στον διαγωνισμό;

Μάθε να γράφεις σωστά την οδηγία με τα έντονα γράμματα.

Πήγαινε στη σελίδα 64 του Τετραδίου Εργασιών και κάνε την άσκηση 4.

4 Διάβασε το κείμενο που δημοσιεύτηκε στη λογοτεχνική στήλη της εφημερίδας των παιδιών.

Τα χρωματιστά μολύβια

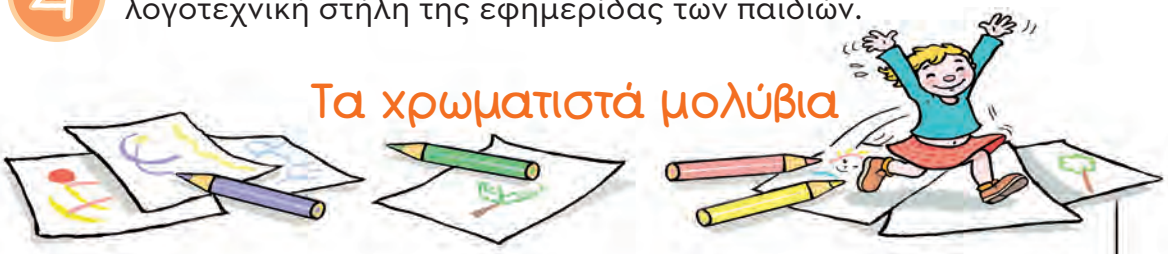

Σήμερα τα χρωματιστά μολύβια έχασαν τα λογικά τους. Πήγε η Ελένη να ζωγραφίσει το περιβόλι.
– Άσε, Ελένη, να το ζωγραφίσουμε εμείς, είπανε εκείνα.
Και τα πράσινα, κόκκινα, κίτρινα μολύβια **χρωμάτισαν** ένα φανταχτερό περιβόλι. Τα δέντρα **πρασίνισαν**, οι ντομάτες **κοκκίνισαν** και τα λεμόνια **κιτρίνισαν**.
Πήγε η Ελένη να ζωγραφίσει τον ουρανό.
– Άσε, Ελένη, να τον ζωγραφίσουμε εμείς, είπανε πάλι. Κι άστραψε ο ουρανός και **γέμισε** χρώματα. Τα λουλούδια του περιβολιού, οι ντάλιες, τα τριαντάφυλλα και οι μενεξέδες ανεβήκανε στον ουρανό.
Πήγε η Ελένη να ζωγραφίσει τη θάλασσα.
– Άσε, Ελένη, να τη ζωγραφίσουμε εμείς, είπανε τα άσπρα, ασημιά και σκούρα μολύβια. Και **άσπρισαν** τα κύματα και **γέμισε** αφρούς το χαρτί και ασημώθηκαν τα ψάρια και τα κοχύλια.

Γαλάτεια Σουρέλη, «Ο αγέρας παίζει φλογέρα», εκδ. Πατάκη

Πρόσεξε τα ρήματα με τα έντονα γράμματα στο παραπάνω κείμενο.
Μας δείχνουν τι έγινε χάρη στα χρωματιστά μολύβια.
Τώρα συμπλήρωσε τον παρακάτω πίνακα.

Ρήμα	χάνω	χρωματίζω
Εγώ	.....	χρωμάτισα
Εσύ	έχασες	.....
Αυτός Αυτή Αυτό	.....	.....
Εμείς	.....	χρωματίσαμε
Εσείς	χάσατε	χρωματίσατε
Αυτοί Αυτές Αυτά	.....	.....

Μάθε να γράφεις σωστά την τελευταία φράση του κειμένου.

Πήγαινε στη σελίδα 65 του Τετραδίου Εργασιών και κάνε τις ασκήσεις 5 και 6.

5 Τα παιδιά αποφάσισαν να ρωτήσουν τους μεγάλους για παιχνίδια που έπαιζαν, όταν ήταν μικροί. Έμαθαν αρκετά παιχνίδια και κάποια θα τα βάλουν στην εφημερίδα τους. Διάβασε παρακάτω πώς παίζεται ένα από αυτά.

Η μικρή Ελένη

Στο κέντρο ενός κύκλου κάθεται ένα κορίτσι που εκείνη τη στιγμή παίρνει το όνομα της μικρής Ελένης (και κάνει ότι κλαίει). Τα υπόλοιπα παιδιά πιασμένα χέρι χέρι γυρίζουν γύρω της και τραγουδούν:

Η μικρή Ελένη κάθεται και κλαίει
γιατί δεν την παίζουνε οι φιλενάδες της.
Σήκω επάνω, κλείσε τα ματάκια σου,
κοίταξε τον ήλιο και ψάξε να μας βρεις.

Τη στιγμή αυτή ο κύκλος χαλάει, το κορίτσι που κάνει την Ελένη σηκώνεται με κλειστά μάτια, υψώνει το κεφάλι προς τον ήλιο κι έπειτα προσπαθεί να πιάσει κάποιο απ' τα παιδιά. Όταν πιάσει ένα κορίτσι, προσπαθεί (με κλειστά πάντα μάτια) να το αναγνωρίσει, για να πάρει τη θέση της μικρής Ελένης και να συνεχιστεί το παιχνίδι.

Από το βιβλίο «Φτου ξελεφτερία» του δημοτικού σχολείου Σφακιωτών Λευκάδας

- Πώς λέγεται το παιχνίδι;
- Πώς παίζεται; Ποιοι είναι οι κανόνες του;
- Πώς συνεχίζεται το παιχνίδι;

Μάθε να λες απέξω και να γράφεις σωστά το τραγούδι που λένε τα παιδιά, όταν παίζουν τη «μικρή Ελένη».

Ρωτήστε και εσείς τους μεγαλύτερους αν γνωρίζουν παρόμοια παιχνίδια. Μπορείτε να τα συγκεντρώσετε και να τα παρουσιάσετε στην τάξη ή να τα καταγράψετε και να τα βάλετε στο διαδίκτυο με τη βοήθεια του δασκάλου ή της δασκάλας σας. Δε θα ήταν ωραία ιδέα να οργανώσετε μια μέρα παιχνιδιού και να καλέσετε και άλλα παιδιά, για να παίξετε όλοι μαζί αυτά τα παιχνίδια;

6 Παρατήρησε πώς από την ένωση των δύο παρακάτω προτάσεων με το **και** δημιουργείται μια καινούρια, μεγαλύτερη πρόταση. Τι συμβαίνει με το υπογραμμισμένο μέρος της κάθε πρότασης;

Τα παιδιά χαράζουν έναν κύκλο.

Τα παιδιά στήνουν πέντε κεραμίδια το ένα πάνω στο άλλο.

Τα παιδιά χαράζουν έναν κύκλο **και** στήνουν πέντε κεραμίδια το ένα πάνω στο άλλο.

Μπορείς να κάνεις και εσύ το ίδιο με τις παρακάτω προτάσεις;

✓ **Η δασκάλα** δείχνει εικόνες. + **Η δασκάλα** γράφει στον πίνακα τις ιδέες των παιδιών.

.....

.....

✓ **Τα παιδιά** κυνηγούν το ένα το άλλο. + **Τα παιδιά** κρύβονται ανάμεσα στα δέντρα.

.....

.....

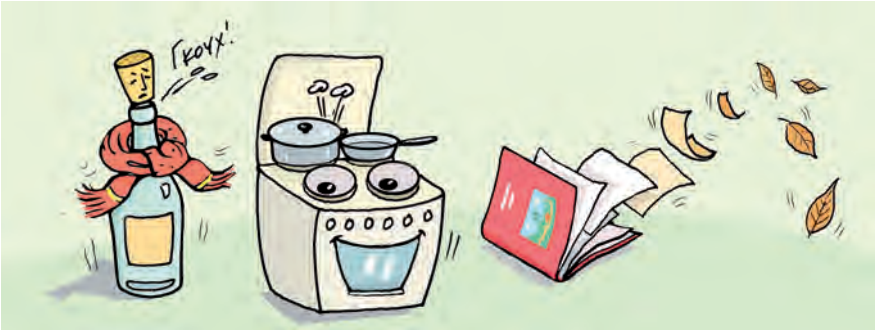

Παιχνιδόγελα

Ο λαιμός απ' το μπουκάλι
που 'χει τάπα για κεφάλι
με πονόλαιμο είναι πάλι
βραχνιασμένος κακό χάλι.

Απ' το μάτι της βελόνας
δάκρυα δεν μπορούν να τρέξουν
κι οι βελόνες απ' τα πεύκα
κλαίν' που δεν μπορούν να τρέξουν.

Της κουζίνας μας τα μάτια
δε φορούν ποτέ γυαλιά
και κουμπότρυπες δεν έχουν
τα πολλά της τα κουμπιά.

Τρέμουν τα βιβλία μου
τα πιάνει ανατριχίλα
μήπως και το φθινόπωρο
τους πέσουνε τα φύλλα.

Θέτη Χορτιάτη

Μάθε να γράφεις σωστά την πρώτη στροφή.

Για να γελάσουμε...

Στην ενότητα αυτή θα μάθεις:

- ✓ Ποια κείμενα μας κάνουν να γελούμε.
- ✓ Να φτιάχνεις κείμενα που μας κάνουν να γελούμε.
- ✓ Να διαβάζεις πίνακες περιεχομένων.
- ✓ Να φτιάχνεις πίνακες περιεχομένων.
- ✓ Τα επίθετα που τελειώνουν σε **-ινος**, **-ικος** και **-ιμος**.
- ✓ Να παίζεις με τις λέξεις.

– Μπαμπά, αγόρασέ μου ένα τύμπανο να παίζω! παρακάλεσε ο Λάκης τον πατέρα του.

– Παιδί μου, φοβάμαι ότι θα με ζαλίζεις με αυτό.

– Μη στενοχωριέσαι, μπαμπά! Δε θα σε ενοχλώ καθόλου. Θα παίζω μόνο όταν κοιμάσαι.

- Τι κοινό έχουν το ποίημα και το κείμενο;
- Σε κάνουν να γελάς; Γιατί;
- Τι σου φαίνεται αστείο στο ποίημα;
- Τι είναι το δεύτερο κείμενο; Ξέρεις άλλα τέτοια;

1 Φτάνοντας στο σχολείο, ο Λουκάς βρήκε τη Γαλήνη να διαβάζει ένα βιβλίο και να γελά. Γιατί άραγε γελά;
Διάβασε το παρακάτω κείμενο και θα καταλάβεις.

Λαθεύοντας ιστορίες

– Ήταν μια φορά ένα κοριτσάκι που το έλεγαν Κιτρινοσκουφίτσα.
– Όχι, Κοκκινοσκουφίτσα!
– Α, ναι, Κοκκινοσκουφίτσα. Η μαμά του το φώναξε και του είπε: Άκου, Πρασινοσκουφίτσα.
– Μα όχι, Κοκκινοσκουφίτσα!
– Α, ναι, Κοκκινοσκουφίτσα. Πήγαινε στη θεία Διομίρα και δώσ' της αυτή τη φλούδα πατάτα.
– Όχι, πήγαινε στη γιαγιά και δώσε της αυτή την πίτα.
– Καλά. Το κοριτσάκι πήγε στο δάσος και συνάντησε μια καμηλοπάρδαλη.
– Τι μπέρδεμα! Συνάντησε ένα λύκο, όχι καμηλοπάρδαλη.
– Κι ο λύκος τη ρώτησε: Πόσο κάνει έξι επί οχτώ;
– Καθόλου. Ο λύκος τη ρώτησε: Πού πας;
– Έχεις δίκιο. Η Μαυροσκουφίτσα απάντησε...
– Παππού, δεν ξέρεις καθόλου να διηγείσαι ιστορίες, τις κάνεις όλες λάθος.

Τζάνι Ροντάρι, «Παραμύθια από το τηλέφωνο», εκδ. Μεταίχμιο

- Ποιο παραμύθι σού θύμισε το κείμενο που διάβασες;
- Τι σου φάνηκε αστείο σε αυτό το κείμενο;
- Βρες όλα τα λάθη που έκανε ο παππούς. Πόσες φορές είπε λάθος το όνομα της Κοκκινοσκουφίτσας;

Πήγαινε στη σελίδα 67 του Τετραδίου Εργασιών και κάνε τις ασκήσεις 1 και 2.

Αντίγραψε στο τετράδιό σου και μάθε να γράφεις σωστά την πρώτη φράση του κειμένου.

Πολλές φορές τα λάθη
και τα μπερδέματα
μας κάνουν να γελούμε!

Χωριστείτε σε ομάδες. Η κάθε ομάδα θα διαλέξει ένα παραμύθι και θα προσπαθήσει να το αλλάξει, για να το κάνει αστείο. Αφού συζητήσετε τις ιδέες σας, γράψτε το παραμύθι. Μπορείτε ακόμη να το ηχογραφήσετε. Αν θέλετε, βάλτε αυτά τα αστεία παραμύθια στην εφημερίδα της τάξης σας.

2 Στους ανθρώπους άρεσε πάντα **το γέλιο**.

Στην αρχαιότητα ο Αριστοφάνης έγραφε κωμωδίες, θεατρικά έργα που έκαναν τους ανθρώπους να γελούν.

Στα χρόνια της Τουρκοκρατίας εμφανίστηκε ο Καραγκιόζης, λαϊκή φιγούρα που μας δείχνει ότι το γέλιο είναι το καλύτερο φάρμακο για όλες τις κακοτυχίες.

Βασιλιάδες σε όλο τον κόσμο είχαν στο παλάτι τους γελωτοποιούς, για να τους φτιάχνουν το κέφι.

Μάθε να γράφεις σωστά τη φράση με τα έντονα γράμματα.

3 Διάβασε το παρακάτω κείμενο από το έργο «Ο Καραγκιόζης δικηγόρος» του καραγκιοζοπαίχτη Ντίνου Θεοδωρόπουλου.

Καραγκιόζης: Κολλητήρι! Δώσε μου το παντελόνι, να βγω έξω.

Κολλητήρι: Ποιο, μπαμπάκο; Το σκισμένο ή το τρύπιο;

Καραγκιόζης: Δώσε μου ένα γρήγορα. Φέρε μου και την επίσημη γραβάτα. Φωνάζουν τον δικηγόρο, δεν ακούς;

Κολλητήρι: Τη γραβάτα τη φοράει η γουρούνα, μπαμπάκο.

Καραγκιόζης: Βρε, εγώ δεν έχω πει πως μόνο στα γενέθλιά της να φορά τη γραβάτα η γουρούνα; Φέρε μου τότε το σακάκι μου.

Κολλητήρι: Το φοράει το γαϊδούρι, γιατί είναι κρυωμένο.

Καραγκιόζης: Σου το 'χω πει χίλιες φορές. Σακάκι θα φορά ο γάιδαρος μόνο στις επίσημες γιορτές.

Μορφονιός: Κύριε δικηγόρε, έβγα έξω κι ας μη φοράς τα επίσημά σου.

- Σου φαίνεται αστείο αυτό το κείμενο; Γιατί;
- Έχεις δει ποτέ παράσταση Καραγκιόζη; Πού;
- Ξέρεις τι είναι το θέατρο σκιών;

Πήγαινε στο Τετράδιο Εργασιών στη σελίδα 68 και κάνε την άσκηση 3.

4 Ο Μηνάς έστειλε το περιοδικό που εκδίδει η τάξη του στην ξαδέλφη του, τη Χαρά. Η Χαρά, ο Λουκάς, ο Αρμπέν και η Γαλήνη το ξεφυλλίζουν, για να πάρουν ιδέες για τη δική τους εφημερίδα.
Στην πρώτη σελίδα του περιοδικού διαβάζουν:

Περιεχόμενα **Σελίδα**

Τα νέα του σχολείου μας 3
Μια αστεία ιστορία 5
Επίσκεψη στο αρχαιολογικό μουσείο 6
Συνέντευξη με τη συγγραφέα Άλκη Ζέη 9
Άνοιξη στο Παγγαίο 11
Σπαζοκεφαλιές και ανέκδοτα 14

- Τι πληροφορίες βρήκαν οι τέσσερις φίλοι στην πρώτη σελίδα του περιοδικού;
- Αν είχες το περιοδικό της τάξης του Μηνά στα χέρια σου, τι θα ήθελες να διαβάσεις;
- Σε ποια σελίδα του περιοδικού πιστεύεις ότι θα βρεις πληροφορίες για αγάλματα και αρχαία αντικείμενα;
- Έχεις δει άλλη φορά πίνακες περιεχομένων; Πού;

Οι πίνακες περιεχομένων είναι πάντα πολύ χρήσιμοι! Μας βοηθούν να βρίσκουμε γρήγορα τι μπορούμε να διαβάσουμε σε ένα έντυπο ή σε ένα βιβλίο. Δες το βιβλίο που κρατάς στα χέρια σου. Έχει πίνακα περιεχομένων;

Αν έχετε ολοκληρώσει τα κείμενα της δικής σας εφημερίδας, μπορείτε να φτιάξετε και εσείς τον πίνακα περιεχομένων. Μην ξεχάσετε να βάλετε τον αριθμό των σελίδων!

Για να μάθεις να διαβάζεις και να φτιάχνεις πίνακες περιεχομένων, πήγαινε στο Τετράδιο Εργασιών στις σελίδες 69 και 70 και κάνε τις ασκήσεις 4 και 5.

5 Διάβασε τώρα το κείμενο που βρίσκεται στη σελίδα 11 του περιοδικού που εκδίδει η τάξη του Μηνά.

Άνοιξη στο Παγγαίο

Θυμάμαι συχνά την άνοιξη που πέρασα στο **γραφικό** χωριουδάκι του παππού μου στις πλαγιές του όρους Παγγαίου. Με το που έφτασε ο Μάης, τα λουλούδια έστησαν χορό στον **καταπράσινο** κήπο του **πέτρινου** σπιτιού του παππού μου. Οι **κατακόκκινες** παπαρούνες πιάστηκαν χέρι χέρι με τις **ευγενικές** μαργαρίτες και άρχισαν να χορεύουν στην **πρωινή** δροσιά. Οι πολύχρωμες τριανταφυλλιές τούς πετούσαν ροδοπέταλα. Οι **μελωδικές** καμπανούλες με το **ρυθμικό** λίκνισμα έγερναν με χάρη στο πέρασμα του αγέρα, ο οποίος έκανε και τις πασχαλιές να σφυρίζουν απαλά. Ακόμη και τα **ώριμα** κεράσια της κερασιάς του παππού συμμετείχαν στη γιορτή.

Παρατήρησες ότι τα επίθετα σε **-ινος**, **-ιμος** και **-ικος** γράφονται με **γιώτα**;

Μάθε να γράφεις σωστά τα επίθετα του κειμένου με τα έντονα γράμματα.

Πήγαινε στο Τετράδιο Εργασιών στη σελίδα 71 και κάνε τις ασκήσεις 6 και 7.

6 Διάβασε το παρακάτω ποίημα, για να δεις τι αποφάσισαν να κάνουν τα μακαρόνια, και υπογράμμισε τις αστείες λέξεις.

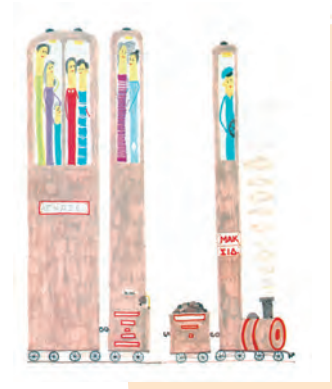

Μακαρόνια

Αποφάσισαν να φύγουν
να βρουν νέα κατοικία
και να φτιάξουν μια δική τους
μακαρονοπολιτεία.

Μάζεψαν τα πράγματά τους
κι ό,τι άλλο αγαπημένο
κι έφυγαν μακριά μια μέρα
με το μακαρονοτρένο.

Τράβηξαν προς το άγνωστο
με μια μονάχα έγνοια:
να βρουν τα μακαρόνια μας
μια γη παραμυθένια.

Και κάποτε την ήβρανε
στάθηκαν να θαυμάσουν
κι ευθύς μακαρονόσπιτα
στρώθηκαν να ετοιμάσουν.

Τριγύρω δέντρα φύτεψαν
ψιλόλιγνα και ίσια
μακαρονοκυπάρισσα,
ιτιά μακαρονίσια

και μακαρονολούλουδα
πολύχρωμα κι ωραία
μ' άνθη με φύλλα στην κορφή
και μίσχο σαν... κεραία.

Δέσποινα Στίκα, «Μακαρόνια», εκδ. Τέσσερα

- Τι είναι ίδιο στις αστείες λέξεις;
- Πώς θα λεγόταν η πολιτεία και τα σπίτια, αν ζούσαν εκεί πατάτες αντί για μακαρόνια;

Μάθε να γράφεις σωστά την πρώτη στροφή του ποιήματος.

7 Πρόσεξε τις εικόνες.

- Τι σου φαίνεται αστείο σε αυτή τη γελοιογραφία;

8 Διάβασε το παρακάτω κείμενο.

Σήμερα ο Αρμπέν δεν πήγε σχολείο. Ψήνεται στον πυρετό. Γι' αυτό έχει τις μαύρες του. Η γιαγιά του, για να τον παρηγορήσει, του έταξε τον ουρανό με τ' άστρα: θα του πει ιστορίες από τα νιάτα της και θα του φτιάξει μια ωραία σούπα! «Γράψε μου και τι θέλεις να σου αγοράσω, τώρα που θα πάω για ψώνια», του είπε. Ο Αρμπέν τής έγραψε να του πάρει μπογιές και ένα μπλοκ, για να ζωγραφίσει. **Η γιαγιά όμως δε χαρίζει κάστανα!** Όταν γύρισε, δεν έφερε τίποτα από αυτά. «Δε σ' τα πήρα, γιατί δεν έβγαζα τα γράμματά σου», είπε στον εγγονό της.

Μάθε να γράφεις σωστά τη φράση του κειμένου με τα έντονα γράμματα.

Σημείωσε τι σημαίνει καθεμιά από τις παρακάτω εκφράσεις.

Ψήνεται στον πυρετό.	◆ Έχει πολύ πυρετό. ◆ Όταν έχει πυρετό, του ψήνουν φαγητό.
Έχει τις μαύρες του.	◆ Έχει μαύρες μπογιές. ◆ Είναι στενοχωρημένος.
Του έταξε τον ουρανό με τ' άστρα.	◆ Του έταξε πολλά πράγματα. ◆ Του έταξε μια αφίσα με τον ουρανό και τα άστρα.
Δε χαρίζει κάστανα.	◆ Δεν έφερε κάστανα, για να τα χαρίσει στον εγγονό της. ◆ Δεν κάνει εύκολα χάρες, είναι αυστηρή.
Δεν έβγαζα τα γράμματά σου.	◆ Δεν μπορούσα να διαβάσω τα γράμματά σου. ◆ Δεν έβγαζα τα γράμματά σου από το γραμματοκιβώτιο.

Πρόσεξες ότι αυτές οι εκφράσεις μάς λένε κάτι διαφορετικό από αυτό που σημαίνουν οι λέξεις τους; Δοκίμασε να τις αλλάξεις. Μπορείς;

Πήγαινε στο Τετράδιο Εργασιών στη σελίδα 72 και κάνε την άσκηση 8.

Να σου πω τι έμαθα;

ΕΝΟΤΗΤΑ 24

Στην ενότητα αυτή θα μάθεις:

- ✓ Να χρησιμοποιείς την εγκυκλοπαίδεια.
- ✓ Να διαβάζεις κείμενα που μας δίνουν πληροφορίες.
- ✓ Να φτιάχνεις ομάδες λέξεων.

Στις φωτογραφίες βλέπεις το ουράνιο τόξο.

- Πώς δημιουργείται το ουράνιο τόξο;
- Πόσα και ποια χρώματα έχει το ουράνιο τόξο;

1 Είναι πιθανό να μην ξέρεις να απαντήσεις στις προηγούμενες ερωτήσεις. Δεν πειράζει. Δεν τα ξέρουμε όλα!
Υπάρχουν βιβλία που γράφουν γι' αυτά που δεν ξέρουμε, για όλα αυτά που θέλουμε να μάθουμε.

Διάβασε το παρακάτω κείμενο.

Ουράνιο τόξο

Το ουράνιο τόξο εμφανίζεται στον ουρανό σαν μια κορδέλα με πολλά χρώματα. Δημιουργείται όταν οι ακτίνες του ήλιου περνούν μέσα από τις σταγόνες της βροχής ή της ομίχλης.

Τα εφτά χρώματα του ουράνιου τόξου, τα οποία ονομάζουμε «χρώματα της ίριδας», είναι το μοβ, το σκούρο μπλε, το ανοιχτό μπλε, το πράσινο, το κίτρινο, το πορτοκαλί και το κόκκινο.

Το άσπρο φως του ήλιου, που έχει μέσα του όλα τα χρώματα, συναντά τις σταγόνες της βροχής και τότε σκορπίζει τα χρώματά του.

Έτσι βλέπουμε πίσω από τις σταγόνες το ουράνιο τόξο.

- Πού νομίζεις ότι μπορούμε να βρούμε το παραπάνω κείμενο;
- Έχεις δει ή χρησιμοποιήσει ποτέ τέτοια βιβλία;
- Σε τι σειρά μπαίνουν συνήθως οι λέξεις σε τέτοια βιβλία;

Αντίγραψε στο τετράδιό σου και μάθε να γράφεις σωστά την πρώτη πρόταση του κειμένου.

Έχετε εγκυκλοπαίδεια στην τάξη σας ή στη βιβλιοθήκη του σχολείου σας; Χωριστείτε σε ομάδες. Η κάθε ομάδα ας πάρει έναν τόμο της εγκυκλοπαίδειας, για να τον ξεφυλλίσει.
Σας θυμίζει κάποιο από τα βιβλία που ήδη ξέρετε;

Διάβασε τώρα το παρακάτω ποίημα και προσπάθησε να βρεις σε τι μοιάζει και σε τι διαφέρει από το εγκυκλοπαιδικό άρθρο για το ουράνιο τόξο.

Το ουράνιο τόξο

Μόλις σταματήσει η βροχή
κι οι αχτίνες του ήλιου ξεπροβάλουν,
χρώματα ξεχύνονται στη γη
και τη φύση όλη περιβάλλουν.

Το ουράνιο τόξο σαν φανεί,
η χαρά φωλιάζει στην καρδιά μου
και η λύπη τρέχει να κρυφτεί,
διώχνοντας τα σύννεφα μακριά μου.

Μάθε να γράφεις σωστά τη δεύτερη στροφή.

2 Στην εγκυκλοπαίδεια μπορούμε να βρούμε πληροφορίες για διάσημους ανθρώπους, για ζώα, φυτά, μηχανές, τόπους... Διάβασε τις πληροφορίες που βρήκε ο Αρμπέν για τους λύκους.

Ο λύκος

Ο λύκος μοιάζει με μεγάλο σκύλο. Έχει ψηλά πόδια και φαρδύ πέλμα, για να μπορεί να περπατά εύκολα στο χιόνι. Κάθε μέρα περπατά ή τρέχει 8 έως 10 ώρες, για να βρει φαγητό. Βλέπει πολύ καλά στο σκοτάδι. Κυνηγά ποντίκια, λαγούς, αγριογούρουνα και άλλα ζώα. Ζει περίπου 16 χρόνια.

Οι λύκοι ζουν σε αγέλη, δηλαδή σε ομάδα με 8 έως 15 λύκους. Αγαπούν πολύ τα παιδιά τους. Τα έχουν μαζί τους για έναν χρόνο και τους μαθαίνουν πώς να επιβιώνουν. Τα λυκάκια τα φροντίζει όλη η αγέλη. Ο λύκος και η λύκαινα μένουν μαζί για όλη τους τη ζωή.

Μερικές φορές οι λύκοι τραυματίζονται ή δηλητηριάζονται από τους ανθρώπους. Αν κάποιος βρει έναν πληγωμένο ή άρρωστο λύκο, μπορεί να τον σώσει πηγαίνοντάς τον σε νοσοκομείο για ζώα. Όταν οι λύκοι συνηθίσουν πολύ τους ανθρώπους, γίνονται καλοί φίλοι τους.

- Με τι μοιάζει ο λύκος;
- Πόσα χρόνια ζει;
- Πώς μεγαλώνει ο λύκος τα λυκάκια;

Πρόσθεσε στο λεξικό σου τη λέξη **αγέλη**.

Ξέρετε παραμύθια με καλούς λύκους;
Ζητήστε από τον δάσκαλο ή τη δασκάλα σας να σας βοηθήσει να βρείτε τέτοια παραμύθια και διαβάστε τα μαζί στην τάξη.
Αν θέλετε, γράψτε ένα ομαδικό παραμύθι με ήρωα έναν καλό λύκο.

Στην άσκηση 1, στη σελίδα 74 του Τετραδίου Εργασιών, μπορείς να δεις τι βρήκε η Χαρά στην εγκυκλοπαίδεια.

3 Διάβασε ξανά το εγκυκλοπαιδικό άρθρο για το ουράνιο τόξο.
Πόσα είναι τα χρώματα της ίριδας;
Βρες και άλλα χρώματα και γράψε τα κάτω από την ομπρέλα τους.
Έπειτα γράψε λουλούδια που ξέρεις κάτω από τη δική τους ομπρέλα.

Χρώματα	Λουλούδια
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

4 Υπάρχουν επίσης πολλά ζώα με διάφορα χρώματα, άλλα είναι ψάρια και άλλα είναι πτηνά.

Γράψε τα κάτω από τη σωστή ομπρέλα:
σπουργίτι, χρυσόψαρο, τσιπούρα, χελιδόνι, πελαργός, μπακαλιάρος, περιστέρι, μαρίδα, κοτσύφι, μπαρμπούνι.

Ζώα

Ψάρια	Πτηνά
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....
.....	.....

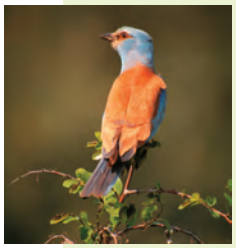

Τα **πουλιά** τα λέμε και **πτηνά**.

Στο Τετράδιο Εργασιών στις σελίδες 75 και 76 και στις ασκήσεις 2, 3 και 4 θα βρεις και άλλες λέξεις κάτω από ομπρέλες.

5 **Πριν χωριστείτε για το καλοκαίρι, μπορείτε να φτιάξετε το δικό σας ουράνιο τόξο.**
Με τα χρώματα της ίριδας γράψτε πάνω στα τόξα αποχαιρετιστήριες φράσεις και ευχές για το καλοκαίρι.

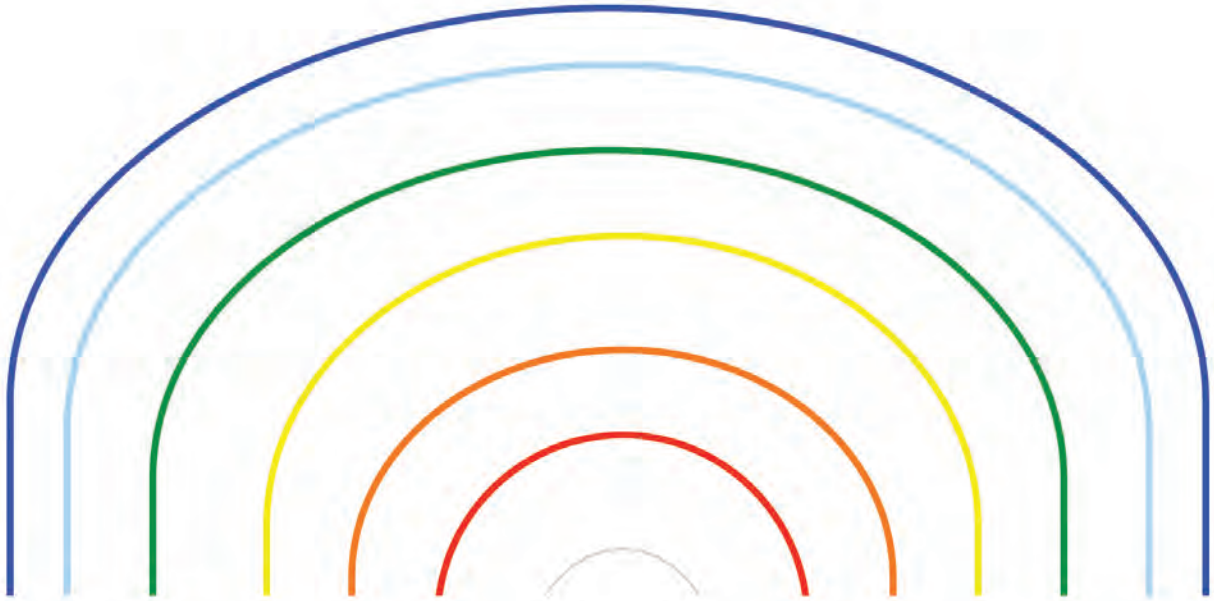

6 Η Χαρά, η Γαλήνη, ο Λουκάς και ο Αρμπέν σε αποχαιρετούν με δύο ποιήματα για το καλοκαίρι!

Δε μ' ακούς;

Έρχομαι μέσ' από τη θάλασσα.
Έλα, έλα, κοριτσάκι,
μυρίζω φύκι και πελαγίσιο άνεμο.
Έλα, έλα, αγοράκι,
κυλήσου στα βότσαλα,
χτίσε πύργους και κάστρα στην άμμο,
σκάψε πηγαδάκι να βρούμε νερό.
Θα πιάσουμε καβούρια;
Θα παίξουμε κρυφτό;
Μυρίζω καρπούζι, σταφύλια,
κεράσια και μούσμουλα
και όπου περνώ όλα γίνονται κίτρινα.

Αγρότες κι αγρότισσες μ' ακολουθούν
με τα δρεπάνια στο χέρι,
το στάρι να θερίσουμε ψωμάκι να γένει.
Έρχομαι μέσα από τα χρυσαφένια χωράφια.
Έλα, έλα, αγοράκι,
έλα, έλα, κοριτσάκι.
Δε μ' ακούς;
Είμαι το Καλοκαίρι.

Μάρω Λοΐζου

Καλοκαίρι

– Καλοκαίρι, καλοκαίρι,
τι καλά μάς έχεις φέρει;
– Φέρνω του καιρού τη γλύκα
τα κεράσια και τα σύκα.
Τα σταφύλια έχω στ' αμπέλι
και το μέλι στην κυψέλη
τ' άνθη στην τριανταφυλλιά
και στα δέντρα τα πουλιά.
Έχω και για τα παιδάκια
μάγουλα τριανταφυλλένια
και κορμιά γερά ατσαλένια.

Χάρης Σακελλαρίου

αλέτρι, το (εν. 20): εργαλείο για το όργωμα της γης.

ανθόνερο, το (εν. 21): υγρό που βγάζουμε από λουλούδια ή αρωματικά φυτά.

απόκρημνος, -η -ο (εν. 20): (για τόπο, πλαγιά) που είναι γεμάτος γκρεμούς.

αράδα, η (εν. 18): σειρά, γραμμή.

βιβλιοπαρουσίαση, η (εν. 17): γραπτή ή προφορική παρουσίαση του περιεχομένου ενός βιβλίου.

βυζασταρούδι, το (εν. 18): μικρό παιδί.

γουδί, το (εν. 20): σκεύος από ξύλο ή μέταλλο για να λιώνουμε ή να κοπανίζουμε διάφορα υλικά.

δαχτυλήθρα, η (εν. 20): μικρή θήκη η οποία προστατεύει το δάχτυλο που σπρώχνει τη βελόνα, όταν ράβουμε.

δρεπάνι, το (εν. 24): γεωργικό εργαλείο για να κόβουμε χόρτα ή δημητριακά όπως το σιτάρι.

έντυπο, το (εν. 17): καθετί τυπωμένο σε χαρτί.

εξαιρετικός, -ή -ό (εν. 20): πολύ καλός.

–

ημικύκλιο, το (εν. 22): μισός κύκλος.

θαρρώ (εν. 21): νομίζω.

θερίζω (εν. 24): κόβω τα δημητριακά ή τα χόρτα με το δρεπάνι.

ίωση, η (εν. 23): αρρώστια που οφείλεται σε ιό.

καλντερίμι, το (εν. 18): στενός δρόμος στρωμένος με πέτρες.

καρτερώ (εν. 17): περιμένω, είμαι υπομονετικός.

κέλυφος, το (εν. 20): το εξωτερικό του αυγού, τσόφλι.

λιθάρι, το (εν. 18): πέτρα.

λιθόστρωτος, -η -ο (εν. 18): στρωμένος με πέτρες.

λικνίζομαι (εν. 23): κουνιέμαι ελαφρά.

λουστρίνι, το (εν. 20): παπούτσι από μαύρο γυαλιστερό δέρμα.

μαίανδρος, ο (εν. 13): γεωμετρικό σχήμα όπως το ακόλουθο:

νόημα, το (εν. 18): σημασία.

ξεθωριάζω (εν. 19): χάνω τη ζωντάνια των χρωμάτων μου.

ξεφαντώνω (εν. 21): διασκεδάζω πολύ.

–

πασπαλίζω (εν. 21): ρίχνω ζάχαρη, αλεύρι ή άλλο υλικό σε σκόνη σε ένα γλυκό ή φαγητό.

πεζοπορία, η (εν. 18): πορεία με τα πόδια.

περιηγούμαι (εν. 19): ταξιδεύω σε ξένο τόπο, τριγυρνώ.

προεξέχω (εν. 22): περισσεύω από τη μία ή την άλλη πλευρά.

ροδοπέταλο, το (εν. 23): πέταλο από τριαντάφυλλο.

σκαρπίνι, το (εν. 20): χαμηλό παπούτσι με κορδόνια.

σκίνο, το (εν. 18): φυτό με μορφή θάμνου.

σμίγω (εν. 17): συναντιέμαι.

συναγωνίζομαι (εν. 21): αγωνίζομαι μαζί με κάποιον, παραβγαίνω.

σύριγγα, η (εν. 20): συσκευή για ενέσεις.

σφάλμα, το (εν. 18): λάθος.

ταμπουρώνομαι (εν. 18): κρύβομαι πίσω από κάτι, για να προστατευτώ.

τέμπλο, το (εν. 20): το ψηλό εικονοστάσι που χωρίζει το ιερό από την υπόλοιπη εκκλησία.

τόπι, το (εν. 19): μικρή μπάλα.

τραγανιστός, -ή -ό (εν. 20): σκληρός ή ξεροψημένος.

τσάπα, η (εν. 20): εργαλείο για να σκάβουμε.

–

φανταχτερός, -ή -ό (εν. 22): που μας κάνει μεγάλη εντύπωση.

χαίτη, η (εν.22): σειρά από μακριές τριχές που κρέμονται από τον σβέρκο κάποιων ζώων, όπως το άλογο ή το γαϊδούρι.

χρονομετρώ (εν. 19): μετρώ τον χρόνο που χρειάζεται για κάτι.

–

–

Βάσει του ν. 3966/2011 τα διδακτικά βιβλία του Δημοτικού, του Γυμνασίου, του Λυκείου, των ΕΠΑ.Λ. και των ΕΠΑ.Σ. τυπώνονται από το ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ και διανέμονται δωρεάν στα Δημόσια Σχολεία. Τα βιβλία μπορεί να διατίθενται προς πώληση, όταν φέρουν στη δεξιά κάτω γωνία του εμπροσθόφυλλου ένδειξη «ΔΙΑΤΙΘΕΤΑΙ ΜΕ ΤΙΜΗ ΠΩΛΗΣΗΣ». Κάθε αντίτυπο που διατίθεται προς πώληση και δεν φέρει την παραπάνω ένδειξη θεωρείται κλεψίτυπο και ο παραβάτης διώκεται σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του νόμου 1129 της 15/21 Μαρτίου 1946 (ΦΕΚ 1946,108, Α').

Απαγορεύεται η αναπαραγωγή οποιουδήποτε τμήματος αυτού του βιβλίου, που καλύπτεται από δικαιώματα (copyright), ή η χρήση του σε οποιαδήποτε μορφή, χωρίς τη γραπτή άδεια του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων / ΙΤΥΕ - ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ.

Κωδικός Βιβλίου: 0-10-0034
ISBN Set 978-960-06-2485-4
Τ.Γ΄ 978-960-06-2489-2

ΙΤΥΕ ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ
ινστιτούτο τεχνολογίας υπολογιστών & εκδόσεων

(01) 000000 0 10 0034 4